

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

katedra psychologie

Diplomová práce

Španělská regionální identita na příkladu Andalusie a Galicie

Hana Smýkalová

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Hana Smýkalová

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Španělská regionální identita na příkladu Andalusie a Galicie

Název anglicky

Spanish regional identity on the example of Andalusia and Galicia

---

Cíle práce

Cílem práce je na základě literatury a terénního výzkumu odpovědět na tyto výzkumné otázky a podotázky:

Do jaké míry je Španělsko centralizovaný stát?

1. Kopírují současné španělské regiony reálný regionalismus?
2. Jak se vyvíjela historická hranice regionů?
3. Jaká jsou regionální specifika Andalusie a Galicie (náboženství, jazyk, architektura, svátky)?
4. Jak se míra regionální identity a míra autonomie (daně, vzdělání, místní vláda) liší v Andalusii a Galicii?

Metodika

Práce bude vycházet z výsledků terénního výzkumu ve Španělsku, konkrétně v Andalusii a Galicii. V práci budou použity kvalitativní metody, které navážou na sekundární, především statistické údaje.

Doporučený rozsah práce

cca 70 stran

Klíčová slova

Španělsko, Andalusie, Galicie, autonomie, regionální identita

---

Doporučené zdroje informací

BASKETT, S. Španělsko: [turistický průvodce]. Brno: Jota, 2013. ISBN 978-80-7462-339-4
BENEŠ, V., ŠTĚPÁNEK, P. Španělsko a Španělé. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0358-0
CHALUPA, J. Španělsko. Praha: Libri, 2010. Stručná historie států. ISBN 978-80-7277-478-4
PAASI, Anssi. The resurgence of the 'region' and 'regional identity': Theoretical perspectives and empirical observations on regional dynamics in Europe. *Review of international studies*, 2009, 35.S1: 121-146.
ROGOZEN-SOLTAR, Mikaela. Al-Andalus in Andalusia: Negotiating Moorish history and regional identity in southern Spain. *Anthropological Quarterly*, 2007, 80.3: 863-886.
STRMISKA, M. Regionální strany a stranické systémy: Španělsko, Itálie, Velká Británie a Severní Irsko. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1998. ISBN 80-859-5932-1

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra psychologie

Elektronicky schváleno dne 26. 11. 2018

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Španělská regionální identita na příkladu Andalusie a Galicie“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. 3. 2019 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. PhDr. Ing. Petrovi Kokaislovi, Ph.D. za vedení diplomové práce a cenné rady. Další poděkování patří všem respondentům, kteří ochotně odpovídali na mé otázky. A samozřejmě děkuji mé rodině, bez které by mé studium nebylo možné.

Španělská regionální identita na příkladu Andalusie a Galicie

Souhrn

Předkládaná diplomová práce se zabývá španělskou regionální identitou a tuto identitu zkoumá na příkladu Andalusie a Galicie. Cílem této práce je odpovědět na otázku, do jaké míry je Španělsko centralizovaný stát a s tím související otázky, jak se vyvíjela historická hranice regionů, jaká je míra regionální identity a autonomie a jaké jsou regionální specifika Andalusie a Galicie. Španělská regionální identita nabízí unikátní pohled na kulturně odlišné regiony Andalusie a Galicie, které se ale navzájem respektují. Práce popisuje a srovnává, jak se tyto regiony liší nejen klimatem, ale také tradicemi, svátky, kuchyní, jazykem a dalšími regionálními specifiky. Práce vychází ze sekundární literatury, na kterou je navázána praktická část, která je sestavená převážně z rozhovorů s respondenty z regionů Andalusie, Galicie a oblasti Olivenza, které byly provedeny při výzkumu ve Španělsku. Práce by měla pomocí této literatury a rozhovorů lépe nahlédnout do života a kultury místních obyvatel a ukázat, že Španělsko je velice rozmanité a svým regionalismem specifické.

Klíčová slova: Španělsko, Andalusie, Galicie, autonomie, regionální identita, regionální specifika

Spanish regional identity on the example of Andalusia and Galicia

Summary

This thesis deals with the Spanish regional identity and examines this identity on the example of Andalusia and Galicia. The aim of this work is to answer the question to what extent Spain is a centralized state and related issues, how the historical boundaries of regions developed, what is the degree of regional identity and autonomy and what are the regional specifics of Andalusia and Galicia. The Spanish regional identity offers a unique view of the culturally diverse regions of Andalusia and Galicia, which, however respect each other. The work describes and compares how these regions differ not only in climate, but also in traditions, holidays, cuisine, language and other regional specifics. The work is based on secondary literature, which is followed by a practical part, which is mainly composed of interviews with respondents from the regions of Andalusia, Galicia and Olivenza, which were carried out during the research in Spain. The work should with the help of this literature and interviews give a better insight into the life and culture of the local population and show that Spain is very diverse and specific when it comes to its regionalism.

Keywords: Spain, Andalusia, Galicia, autonomy, regional identity, regional specifics

Obsah

1.	ÚVOD	10
2.	CÍL PRÁCE A METODIKA	11
2.1.	Cíl práce	11
2.2.	Metodika	11
3.	LITERÁRNÍ REŠERŠE	15
4.	TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE	19
4.1.	Decentralizace	19
4.2.	Regionalismus	20
4.2.1.	Region	21
4.3.	Autonomie	23
4.3.1.	Druhy autonomie	24
4.4.	Regionální identita	25
4.5.	Specifika regionální kultury	26
4.5.1.	Náboženství	27
4.5.2.	Jazyk	28
4.5.3.	Architektura	29
4.5.4.	Tradice a zvyky	29
4.5.5.	Svátky	30
4.5.6.	Jídlo a tradiční kuchyně	30
5.	PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE	32
5.1.	Historie decentralizovaného Španělska	32
5.1.1.	Samostatná území a centralizace	32
5.1.2.	Devatenácté století a míra autonomie	33
5.1.3.	Frankismus a konec autonomie	33
5.1.4.	Obnovení regionů	34
5.1.5.	Snaha o samostatnost	35
5.2.	Míra autonomie	37
5.3.	Vnímání regionální identity	40
5.3.1.	Národnostní a folklorní spolky, politické strany	41
5.3.2.	Regionální knihy, noviny, rozhlas, televize	43
5.4.	Specifičnost regionu Andalusie a Galicie	44
5.4.1.	Klima	47
5.4.2.	Ekonomika	49
5.5.	Specifičnost obyvatel regionu Andalusie a Galicie	51
5.6.	Specifika španělské regionální kultury	53
5.6.1.	Náboženství	53
5.6.2.	Jazyk	55
5.6.3.	Architektura v Andalusii a Galicii	57
5.6.4.	Tradice a zvyky	58
5.6.5.	Andaluské a galicijské svátky	62
5.6.6.	Význam regionální kuchyně na identitu	65
5.7.	Prolínání španělské a portugalské identity	68
5.7.1.	Olivenza	68
5.7.2.	Miranda do Douro	73
6.	ZÁVĚR	75

7.	SEZNAM LITERATURY	78
7.1.	Tištěné zdroje	78
7.2.	Internetové zdroje	82
8.	SEZNAM OBRÁZKU A TABULEK	85
9.	OTÁZKY PRO RESPONDENTY	86
9.1.	Otázky pro respondenty z Andalusie	86
9.2.	Otázky pro respondenty z Galicie	86
9.3.	Otázky pro respondenty z Olivenzy	87

1. Úvod

K základním rysům Španělska patří regionalismus a silné kulturní cítění jednotlivých regionů. Španělský regionalismus a autonomie je díky snahám o katalánský separatismus aktuálním tématem. Výzkum diplomové práce je však zaměřený na méně probírané regiony Andalusie a Galicie. Tyto regiony patří mezi sedmnáct autonomních oblastí Španělska. Mezi těmito autonomními oblastmi jsou značné rozdíly, které jsou tvořeny jak jazykem, tak kulturou, tak svátky, tak třeba i regionální kuchyní. Španělsko je velmi rozmanité a Galicie na severu Španělska a Andalusie na jeho jihu jsou jako dvě jiné země.

Práce je tedy zaměřená a popisuje rozdíly těchto dvou regionů, které i přes své odlišnosti dokáží žít „vedle sebe“ a v souladu s centrální vládou. Otázkou tedy je, proč tomu tak nemůže být například v regionu Baskicka, či Katalánska, které se chtějí od zbytku země oddělit. Zda je možné regionalismus, který vidíme ve Španělsku aplikovat i na jiné státy, nebo jde hlavně o povahu Španělů, kteří se na vše snaží dívat pozitivně.

Práce Španělská regionální identita na příkladu Andalusie a Galicie se zabývá především otázkou autonomie, tedy samosprávnosti regionů Španělska. Autonomní oblasti se ve Španělsku formují již řadu let a k regionalismu mělo Španělsko blízko již staletí předtím. U španělských autonomních oblastí jsou práva na samostatnou kulturu, jazyk a místní vládu již samozřejmostí. Otázkou je, jak moc silná autonomie je i ve skutečnosti a jak to vnímají přímo obyvatelé Španělska, především respondenti, se kterými byly provedeny rozhovory. Zda jsou nebo nejsou obyvatelé těchto dvou regionů se současnou mírou autonomie spokojeni, nebo by snad chtěli osamostatnění jako zmiňované Katalánsko.

Diplomová práce je členěna na několik částí. Nejdříve je stanoven cíl práce a výzkumné otázky, metodika a literární rešerše, která představí základní literaturu autorů, kteří se již tomuto tématu věnovali. Následně budou popsána teoretická východiska, na které naváže praktická část práce. Vlastní práce již ukáže konkrétní témata zaměřená na Španělsko, Andalusii a Galicii spolu s reakcemi a odpověďmi respondentů z Andalusie a Galicie. Praktická část práce je doplněna popisem oblastí, kde se střetává španělská a portugalská kultura, stejně jako v případě Galicie. Výsledky výzkumu budou shrnuty v závěru práce.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Cílem práce je na základě literatury a terénního výzkumu odpovědět na hlavní výzkumnou otázku, která zní:

Do jaké míry je Španělsko centralizovaný stát?

V souvislosti s touto výzkumnou otázkou se objevují podotázky, které se k ní přímo vztahují a souvisejí s ní:

1. Jak se vyvíjela historická hranice regionů?
2. Jak se míra regionální identity a míra autonomie (daně, vzdělání, místní vláda) liší v Andalusii a Galicii?
3. Jaká jsou regionální specifika Andalusie a Galicie (náboženství, jazyk, architektura, svátky, jídlo)?

2.2. Metodika

Práce vychází z výsledků terénního výzkumu ve Španělsku, konkrétně v Andalusii a Galicii. V práci jsou použity kvalitativní metody, které naváží na sekundární údaje. Všechna sekundární data mají svůj zdroj v literatuře a jsou v práci řádně citována. Ve čtvrtém ročníku studia na České zemědělské univerzitě se autorka zúčastnila programu Erasmus ve španělském městě Sevilla, které je hlavním městem Andalusie a doplnila svůj výzkum o pobyt v Galicii, zejména v hlavním městě Santiago de Compostela.

Výzkum je založený na kvalitativním výzkumu, u kterého výzkumník analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách. Mezi klady kvalitativních metod patří, že získávají podrobný popis při zkoumání, zkoumají fenomén v jeho přirozeném prostředí a dobře reagují na místní situace a podmínky. K nevýhodám patří fakt, že získaná znalost nemusí být zobecnitelná na populaci a do jiného prostředí a vykazují značnou časovou náročnost a z nich plynoucí výsledky jsou snadno ovlivnitelné výzkumníkem a jeho preferencemi.¹

---

¹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, 2012

K získání primárních dat byly s respondenty prováděny polostrukturované rozhovory. Metoda polostrukturovaných rozhovorů pracuje s předem připravenými tématy, jejichž pořadí nemusí být striktně dáno a stejně jako pořadí otázek lze volně měnit v průběhu rozhovoru.² Otázky byly předem stanovené na základě předem zjištěných informací a pro všechny dotazované byly připravené stejně, ačkoliv se každý rozhovor v průběhu částečně vyvíjel jiným směrem. Otázky se v průběhu rozhovorů někdy měnily nebo byly doplněné o další podotázky. Tyto otázky jsou přiložené v příloze na konci práce. Rozhovory probíhaly v anglickém a španělském jazyce. Odpovědi respondentů byly rovnou psány na papír, nebo byly rozhovory nahrávány a následně poté přepsány.

Rozhovory jsou prováděny s menší skupinou dotazovaných s větším počtem získaných informací v jejich přirozeném prostředí u nich doma nebo na místech, která si většinou sami zvolili. Nevýhodou je ale časová náročnost, kdy byly v některých případech rozhovory prováděny hodinu a více. Někdy se také stalo, že nebyli respondenti moc výřeční. Rovněž bylo v Andalusii během jednoho roku prováděno zúčastněné pozorování, které bylo doplněno o týdenní pozorování v Galicii. Při metodě zúčastněného pozorování výzkumní participuje na životě zkoumané komunity, o které si vede terénní poznámky do svého deníku. Základem je zaznamenat pozorované, slyšené a prožité a výsledek podléhá jeho subjektivitě. Zúčastněné pozorování má tu výhodu, že pozorovatel se stává součástí skupiny a může tak s respondenty diskutovat na dané téma, bez nervozity a s přirozeností. Dotazovaní mají také k výzkumníkovi větší důvěru při provádění rozhovorů. Zároveň ale může být objektivita pozorovatele zkreslena.³

Kvalitativní údaje autorka získala při svém ročním pobytu ve Španělsku. Jednalo se o pobyt v autonomní oblasti na jihu Španělska, v Andalusii. Konkrétně se jednalo o města a vesnice Sevilla, Huelva, La Rábida, El Rocío, Cádiz, Jerez de la Frontera, Arcos de la Frontera, Vejer de la Frontera, Tarifa, Málaga, Ronda, Antequera, Comares, Frigiliana, Córdoba, Granada, Almonaster la Real, Casares, Barbate, Setenil de las Bodegas, Zahara de la Sierra a Cartajima. V tabulce č. 1 jsou uvedeni respondenti z Andalusie, včetně jejich pohlaví, věku a místa narození. Respondenti z Andalusie jsou především přátelé, známí, sousedi, spolužáci a profesori ze Sevillské univerzity, kde autorka studovala.

---

² SOUKUP, Martin. *Terénní výzkum v sociální a kulturní antropologii*, 2014

³ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, 2012

Tabulka č. 1 – Respondenti – Andalusie

JMÉNO	POHLAVÍ	VĚK	MÍSTO NAROZENÍ
José Diego	muž	65	Sevilla
Alex	muž	19	Sevilla
Javier	muž	28	Sevilla
Aurelio	muž	39	Sevilla
Carlos Rodríguez	muž	60	Sevilla
Olga Roquentin	žena	25	Fuengirola
Óscar Vega	muž	40	Sevilla
Victor Salinas	muž	55	Sevilla
Antonio Basallote	muž	37	Sevilla
Alejandro Peinado	muž	39	Córdoba
Alfonso Baztan	muž	50	Granada
Javi	muž	23	Huelva
José Carlos	muž	29	Sevilla
Miguel Jimenez	muž	37	Cádiz
Belen Pedregal	žena	43	Huelva
Juan Roca	muž	51	Huelva
Ramón	muž	31	Marchena
Belén de los Reyes	žena	18	Sevilla
Jesús Borreguero	muž	41	Sevilla
Miguel	muž	37	Huelva

Zdroj: Vlastní zpracování

Následně autorka provedla týdenní výzkum v autonomním společenství Galicie. V Galicii navštívila města Santiago de Compostela, A Coruña a Pontevedra. Seznam respondentů v Galicii je uveden v tabulce č. 2. Získávání respondentů z Galicie probíhalo především dle metody sněhové koule, kdy se autorka seznámila s hlavním informátorem Ivanem přes webovou stránku CouchSurfing. Díky Ivanovi se provedly další rozhovory, převážně s jeho přáteli a rodinou. V seznamu respondentů je také turistická průvodkyně z města A Coruña, nebo profesor španělského jazyka José Dominquez, který učil na univerzitě v Seville. Také byl proveden rozhovor přes Skype s respondentem Davidem Garciou z Luga.

Tabulka č. 2 – Respondenti – Galicie

JMÉNO	POHLAVÍ	VĚK	MÍSTO NAROZENÍ
Ivan	muž	34	Santiago de Compostela
Natalia	žena	30	A Coruña
David Garcia	muž	24	Lugo
Eugenia Ferreiro	muž	66	A Coruña
Uxía Moldes	žena	28	Pontevedra
Elias Ferreiro	muž	36	Vigo
Ana Soto	žena	61	Santiago de Compostela
José Dominquez	muž	45	Ordes

Zdroj: Vlastní zpracování

U těchto respondentů z Andalusie a Galicie proběhl standardní rozhovor, ale na zkoumané téma autorka provedla mnoho diskuzí, ze kterých ve své práci čerpala.

Na závěr pobytu autorka provedla dvoudenní průzkum španělského města Olivenza, které leží necelých třináct kilometrů od portugalských hranic a dříve bylo město portugalské. V tabulce č. 3 jsou uvedení dotazovaní z města Olivenza. Ve městě Olivenza respondenty tvořily hlavně zaměstnanci místního muzea či informačního centra. S informatory Joaquínem a Eduardem byla předem domluvená schůzce na den vlastního příjezdu, kdy byl Joaquín kontaktován na webové stránce Além Guadiana. Ten autorku následně seznámil s Eduardem.

Tabulka č. 3 – Respondenti – Olivenza

JMÉNO	POHLAVÍ	VĚK	MÍSTO NAROZENÍ
Eduardo	muž	55	Olivenza
María	žena	42	Olivenza
Ermínia	žena	60	Olivenza
Joaquín Fuentes	muž	41	Badajoz
Pilar	žena	50	Olivenza
Alejandro Valenzuela	muž	31	Badajoz

Zdroj: Vlastní zpracování

3. Literární rešerše

Literární rešerše se věnuje představení literatury dosavadního výzkumu předkládané problematiky. Základními publikacemi pro tuto práci jsou díla autorů, kteří se svých dílech věnují především decentralizaci, regionalismu, autonomii, regionální identitě a regionálním specifikům.

Tématem centralizace státu se zabývá Monika Palátková⁴ v knize *Marketingový management destinací*, kde ukazuje rozdíl mezi centralizací a decentralizací státu. Centralizace je charakteristická nízkou mírou soběstačnosti regionální a místní úrovně, protože hlavní objem příjmů plyne do ústředního rozpočtu. Naopak decentralizace znamená finanční samostatnost nižších úrovní.

Dalším autorem, který se zaměřuje na centralizaci a decentralizaci státu je Romana Provažníková⁵ v knize *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Uvádí, že decentralizace vychází z předpokladů, že poskytování veřejných statků na lokální úrovni je efektivnější a lépe odpovídá preferencím obyvatel. Obce se většinou starají o místní komunikace, rozvod vody, sběr odpadu, hromadnou dopravu, sociální a zdravotní služby a základní školy.

Swenden⁶ však uvádí, že dané regiony mají jak pravomoci schválené od centra, se kterými mohou disponovat ve svých konkrétních oblastech, tak ale zároveň i tyto kompetence od centra udávající regionům povinnosti vůči centru samotnému. Tím si tedy centrum ponechává určitou suverenitu.

O španělském regionalismu pojednává článek *Formování španělského regionalismu a jeho proměny ve 20. století* od Lindy Piknerové⁷. Popisuje, že zvláštní význam pro španělský regionalismus mají jazyky, konkrétně katalánština, baskičtina, galicijština, které jsou odlišné od oficiální španělštiny. Ukazuje rozdělení regionů na historické (Baskicko, Katalánsko a Galicie) a na nehistorické (všechny ostatní regiony). Před Galicií, která se stala autonomní v roce 1981, se se svou autonomií ke Katalánsku a Baskicku připojila v roce 1980 i „nehistorická“ Andalusie. Do roku 1983 došlo k nečekanému vzestupu nacionalismu a vzniklo tak 17 autonomních společenství (*comunidades autónomas*).

---

⁴ PALÁTKOVÁ, Monika. *Marketingový management destinací*, 2011

⁵ PROVAŽNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, 2007

⁶ SWENDEN, W. *Federalism and Regionalism in Western Europe*, 2006

⁷ PIKNEROVÁ, Linda. *Formování španělského regionalismu a jeho proměny ve 20. Století*, 2011

Jan Kouřil⁸ se ve svém článku *Regionální volební systém Španělského království* zabývá tématem historické hranice regionů. Uvádí, že po skončení diktatury Francisca Franca se prvními autonomními celky staly historické hranice Baskicka a Katalánska, kdy jejich statusy byly schváleny roku 1979. Mezi lety 1978 až 1983 byly zřízeno všech 17 autonomních oblastí.

Autonomií se zabývá publikace *Minority governance in Europe*⁹, která autonomii popisuje jako maximální právní postavení, které mohou menšiny ve státě dosáhnout. Autonomie může být založena jak na osobách, tak na území. Teritoriální autonomie je určité území obývané menšinou a má zvláštní status. Autonomie založena na osobách se nevztahuje na území, ale na všechny členy menšiny, kdy je důležité členství ve skupině.

Na míru autonomie dle stupně kontroly vlády, se zaměřuje článek *Las agencias públicas en España: Percepciones sobre autonomía y rendición de cuentas*¹⁰. Článek popisuje pět kategorií autonomie. Od vztahů, které jsou tradičně hierarchické, až po samostatné jednotky, které jsou pouze financovány ze státního rozpočtu.

Mariely López Santana¹¹ popisuje ve své knize *The new governance of welfare states in the United States and Europe: between decentralization and centralization in the activation era* Španělsko jako autonomistický stát (*El Estado de La Autonomías*), který má tři úrovně vlády a to národní, regionální a místní.

O tématu autonomie v Galicii pojednává kniha *Identity and territorial autonomy in plural societies*¹², která uvádí mimo jiné i to, že v Galicii rostou problémy kvůli tomu, že veřejnost vnímá špatnou úroveň regionálního výkonu.

Kniha *Antropologie Multikulturních společností: Rozumět identitě* pojednává o problému identity, kdy Eriksen¹³ upřednostňuje výraz identifikace před termínem identita. Koncept identifikace tvoří pomyslnou páteř celého souboru, skrze něhož je nahlíženo na kategorie „ethnicity“, „národa“, „náboženství“, ale i kategorie „kultury“, resp. její využívání jako rétorické figury v kontextu politiky identit.

---

⁸ KOUŘIL, Jan. *Regionální volební systém Španělského království* [online]. E-Polis, 2009 [cit. 2019-02-27]. ISSN 1801-1438. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/regionalni-volebni-system-spanelskeho-kralovstvi.html>

⁹ KINGA GÁL. *Minority governance in Europe*, 2002

¹⁰ GARCÍA-JUANATEY, Ana a kol. *Las agencias públicas en España: percepciones sobre autonomía y rendición de cuentas*, 2017

¹¹ LÓPEZ-SANTANA, Mariely. *The new governance of welfare states in the United States and Europe: between decentralization and centralization in the activation era*, 2015

¹² SAFRAN, William; SUÁREZ, Maíz. *Identity and territorial autonomy in plural societies*, 2000

¹³ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností: rozumět identitě*, 2007

Tématem regionální identity se zabývá Pavel Chromý¹⁴ ve sborníku *Geografie na cestách poznání: sborník příspěvků k šedesátinám Ivana Bičíka*. Uvádí, že vztah lidí k jejich regionu je přirozenou součástí jejich života. Určitý prostor se specifickými podmínkami (ekonomickými, sociálními, historickými) je pak základem pro formování regionální identity. Klíčovou roli pak mohou hrát přírodní podmínky a krajina, jako výsledek soužití člověka s přírodou. Problémem je ohraničení území, které je předmětem identifikace. Hranice mohou být fyzické, kulturní nebo symbolické. Důležitou součástí je iniciativa jednotlivců, image regionu, název regionu, regionální symboly, literatura, média.

O regionální identitě v Andalusii se zmiňují autoři Molina a Guzmán¹⁵, kteří popisují, že tato agrární oblast nepociťovala žádnou potřebu o prosazení svých práv, které by tuto oblast nějakým oficiálním způsobem odlišily od zbytku Španělska. Oproti tomu Galicie se vyhraňovala vůči Španělsku a byla také spolu s Baskickem a Katalánskem průmyslově schopná. Avšak v Galicii byly nacionalistické tendence nejslabší a Galicie se soustředila hlavně na sebe.

Álvarez a Lopéz¹⁶ popisují termín *andalusismus*, který se všeobecně používá při odkazu na andaluskou identitu, konkrétněji pak při odkazu na hnutí obhajující existenci národa, kultury a andaluského povědomí, z čehož odvozuje potřebu vlastní politicko-administrativní organizace svého území.

Mezi regionální specifika patří jazyk, kterému se věnuje Leoš Šatava v knize *Evropská etnika bez státu*¹⁷, kde popisuje, že v roce 1922 značně vzrostla „gramotnost“ v galicijštině, stejně jako u periodik, knih a dalších médií. V současné době je ale galicijština převážně jazykem venkova a malých měst a dominuje zde španělština.

V knize *Národnostní menšiny v Evropě*¹⁸ uvádí, že i přes určitý pokrok ve školství, kdy se v galicijštině zavedla výuka a galicijsky stále hovoří více než 90 % obyvatel oblasti, zůstává i nadále řada nedořešených problémů. Server La Opinión A Coruña uvádí, že v současnosti galicijštinu používá 82,8 % obyvatel a 89 % Galicijců je schopno v tomto jazyce komunikovat.¹⁹

---

¹⁴ CHROMÝ, Pavel. *Geografie na cestách poznání: sborník příspěvků k šedesátinám Ivana Bičíka*, 2003

¹⁵ MOLINA, Manuel Gonzáles; GUZMÁN, Eduardo Sevilla. *En los orígenes del nacionalismo Andaluz: reflexiones en torno al proceso fallido de socialización del Andalucismo histórico*, 1997

¹⁶ ÁLVAREZ, Rey Leandro; LOPÉZ, Lemus Encarnacion. *Historia de Andalucía Contemporánea*, 1998

¹⁷ ŠATAVA, Leoš. *Evropská etnika bez státu: rozměry asimilace a revitalizace - 23 případů*, 2015

¹⁸ ŠATAVA, Leoš. *Národnostní menšiny v Evropě: encyklopedická příručka*, 1994

¹⁹ La Opinión A Coruña. *El 82 % de los adultos que vive en Galicia considera el gallego su lengua materna* [online]. Madrid, 2017 [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://www.laopinioncoruna.es/sociedad/2017/12/01/82-adultos-vive-galicia-considera/1241035.html>

Knihou, která popisuje regionální specifika, je *Španělsko* od Simona Basketta²⁰, který podrobně rozebírá každý španělský region. Podle Basketta jsou Andalusané hovorní lidé, kteří mají rádi hosty a jsou velmi hrdí na to, že bydlí právě v Andalusii. Mezi regionální specifika patří býčí zápasy, fotbal, flamenco a koně. Andaluská gastronomie je typická vínem sherry, rybami, horskou šunkou *jamón serrano*, *tapas* a smaženými jídly. Maurskou architekturu doplňují horské vesnice (*Pueblos Blancos*). Podnebí v Andalusii je suché a teplé.

Galicie je od Andalusie velmi odlišná. Lidé jsou málomluvní a melancholičtí, ale i oni jsou hrdí na svůj galicijský původ. Kulturními prvky jsou galicijské dudy a obyvatelé jsou pyšní na keltské tradice. Typická jídla jsou hlavně mořské plody, a to chobotnice a ryby. Galicie patří do „zeleného Španělska“, hodně zde prší a je zde bujná vegetace.

V knize *Reálie španělsky mluvících zemí* autoři²¹ popisují například lidový tanec Galicie *muiñeira*, který je doprovázený zvukem dud, tedy dědictvím Keltů. V Andalusii jde zase o tanec *sevillana*, který se tak jmenuje podle hlavního města Andalusie, Sevilly. Autoři dále popisují malířství, film, španělskou kuchyni nebo slavnosti a tradice, kdy v Galicii je to například Vikingská pouť a Slavnost mořských plodů. V Andalusii zase Feria del Caballo, slavnost koní, nebo Semana Santa, Velikonoční týden.

---

²⁰ BASKETT, S. *Španělsko*, 2013

²¹ MONTERO, Justa Carrasco; BERNARDINO, Lourdes Solé. *Reálie španělsky mluvících zemí*, 1998

4. Teoretická část práce

Následující část práce se zabývá především pojmy týkající se Španělské regionální identity, ať už je to decentralizace, regionalismus, autonomie, identita a region, nebo specifika regionální kultury. Tyto pojmy hrají důležitou roli, protože se na nich rozvíjí praktická část práce, která je již plně zaměřena na Španělsko.

4.1. Decentralizace

Při decentralizaci se odpovědnost přesouvá z centra na jednotlivé regiony. Dle některých autorů je tento způsob uspořádání státu nejlepším řešením při kulturně odlišných regionech. Avšak decentralizace může vést k tendenci obyvatel daného regionu k úplnému osamostatnění a vyhlášení nezávislosti.

Opačným uspořádáním moci ve státu je unitární stát, který Keating definuje jako stát, který je plně centralizovaný, jeho veškerá moc je shromážděna jen v jednom místě, a to v centru. Tento unitární centralizovaný stát není tedy rozdělen na různé menší či větší jednotky, kterým tedy nemohou být svěřeny žádné kompetence a tím pádem se centrum stává jediným zdrojem suverenity ve státě.²²

Decentralizace je spojena s vytváření autonomně fungujících územně správních jednotek, jejichž výkon pravomocí v rámci přenesených kompetencí je naprosto samostatný a je podřízen pouze právnímu dohledu centra. Někteří politologové a právníci se přiklánějí k názoru, že španělský decentralizovaný systém se do značné míry přibližuje federálnímu modelu. Federace je taková forma ústavní úpravy, která rozděluje moc mezi centrum a vlády jednotlivých konstitutivních částí federalizovaného celku.²³ Federalismus předpokládá, že nejprve existují silné státy, a teprve následně se utváří rozhodovací centrum. Federalisty například zajímá, zda jsou ústřední orgány dostatečně nezávislé na členských státech.²⁴

Je běžné, že některé regiony jsou tak ekonomicky soběstačné, že se nechtějí podílet na aktivitě ve státě a doplácet tak na ostatní regiony a mají snahu se úplně odtrhnout. Právě

---

²² KEATING, Michael. *The new regionalism in Western Europe: Territorial restructuring and political change*, 1998, s. 35

²³ ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů*, 2007, s. 207

²⁴ WAISOVÁ, Šárka. *Regionální integrační procesy*, 2009, s. 46

decentralizace, kde se určitá míra pravomocí z centra přesouvá na všechny regiony, má těmto separatistickým tendencím zabránit.²⁵

Dle Fňukala se prolíná hned několik termínů a to autonomismus, separatismus a iredentismus. Autonomismus je snaha menšiny docílit územní nebo politické autonomie v rámci současného státu, separatismus je snaha menšiny odtrhnout se od současného státu a vyhlásit nezávislost a iredentismus je snaha odtrhnout území obývané menšinou a připojit je k jinému státu, zpravidla k vlastními národním státu.²⁶

4.2. Regionalismus

Důležitým doplněním pojmu regionalismus je také pojem regionalizace, která je jeho opakem a související aktuální téma evropský regionalismus. Dále bude vysvětlen region, který nedefinuje pouze geografické vymezení, ale i lidský faktor. Z hlediska více politického jsou také vysvětleny spojení regionální stát a regionální strany.

Regionalismus lze definovat jako úsilí aktérů o větší samostatnost a nezávislost v oblasti jejich regionálního zájmu. Regionalismus je tedy představován skrze lokální tendence směřující k vymezení regionu. Právě tyto tendence jsou prosazovány skrze politickou, sociální a kulturní oblast jednotlivých regionů. Dané území poskytuje prostor pro politickou a sociální spolupráci a to je jeden z hlavních faktorů, který vytváří a pomáhá reprodukovat kulturní identitu, jazyk a zvyky. Tato odlišnost je předpokladem, že právě daná jednotka má právo být určitým způsobem samostatně fungující.

Dle Šárky Waisové jsme svědky obrody regionalismu a v mnoha oblastech světa jsou oživovány staré regionální organizace. Zájem o regionalismus je spojován zejména s proměnou mezinárodního systému po skončení studené války, opakujícími se obavami o stabilitu multilaterálního obchodního pořádku a nárůstem demokracie ve světě. Stávající regionální integrační procesy kombinují ekonomické, politické a bezpečnostní motivy. Je stále důležité nahlížet na regionalismus z úhlu geografie, ale na váze nabývá otázka zkoumání souvislostí mezi politickými, ekonomickými tématy a to nezávisle na prostoru.²⁷

Regionalismus tak můžeme vnímat jako způsob ekonomického rozvoje, kulturní hnutí či hnutí za samosprávu. V realitě ovšem dochází ke kombinaci a prolínání jednotlivých složek. Právě jejich vhodná kombinace může představovat výzvu pro

---

²⁵ ŘÍCHOVÁ, Blanka; FIALA, Vlastimil. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*, 2002, s. 616

²⁶ FŇUKAL, Miloš. *Politická geografie*, 2013, s. 67

²⁷ WAISOVÁ, Šárka. *Regionální integrační procesy*, 2009, s. 27-30

centrální stát, obzvlášť pokud je cílem regionalismu získat větší autonomii nebo se osamostatnit. Sladění jednotlivých dimenzí přitom bývá snazší, dokud má regionální hnutí pouze protestní povahu a vymezuje se vůči centrální vládě. V momentě, kdy se dostaví politická odpovědnost a hnutí musí vytvořit reálný politický program, je udržení stálého a uceleného nátlaku na stát obtížnější.²⁸

Opakem regionalismu je **regionalizace**, která se od regionalismu liší ve směru procesu. Regionalismus se šíří směrem zdola nahoru. Jde tedy o smýšlení, které začíná v regionu a postupuje k politickému centru. Regionalizace je proces založený na přístupu shora dolů a vychází z politického centra, které proces uvádí do pohybu. Proces regionalizace a regionalismus se mohou vzájemně spustit a vzájemně se doplňovat.²⁹

S pojmem regionalismus je zapotřebí vysvětlení pojmu **evropský regionalismus**, který se stal součástí života lidí žijících na území Evropy. Evropské regiony se velmi často popisují jako pravá, přirozená územní společenství se společnými zájmy, historií, kulturou, folklorem atd. Zdůrazňuje se tak jejich odlišnosti ve smyslu „my“ a „oni“.³⁰ Dle Edwarda Saida etnocentrismus nejen ovlivňuje sebevnímání Evropy, ale vytváří pro potřeby Evropanů koncepty jiných kultur Evropě protikladných. Hlavní roli ve vytváření evropské identity hrálo vytvoření koncepce Orientu jako čehosi, co je radikálním opakem Evropy.³¹

4.2.1. Region

Region je v současnosti nejednoznačně definovatelný, obecně se autoři přiklání k tomu, že je to územní jednotka menší než státní celek, kterého je součástí a zároveň také může na něm být uplatňován prvek autonomie, který váže tento celek, jak na administrativní, tak na správní účely centra.³²

Regiony můžeme definovat jako přirozeně existující územní jednotky, v nichž se snoubí jedinečnost přírody a kultury, která se v území projevuje především specifickým způsobem života jejich obyvatel. Regiony jsou v čase proměnlivé, vznikají, mění se a mohou i zanikat.³³

---

²⁸ KEATING, Michael. *The new regionalism in Western Europe: Territorial restructuring and political change*, 1998

²⁹ CABADA, Ladislav. *Evropa regionů*, 2009, s. 17-18

³⁰ SCHRIJVER, F. *Regionalism after regionalisation: Spain, France and the United Kingdom*, 2006, s. 88-89

³¹ SAID, Edward W. *Orientalismus: západní koncepce Orientu*. Praha, 2008, s. 53

³² ŘÍCHOVÁ, Blanka; FIALA, Vlastimil. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*, 2002

³³ HEŘMANOVÁ, Eva; CHROMÝ, Pavel. *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*, 2009

Dle Rotha se jedná o nádobu, která obsahuje nejen fyzicko-geografický prvek, ale také lidský element. V devadesátých letech totiž začíná být chápán pojem region jako sociální konstrukt. Nejde jen o geografické vymezení daného území, ale důležitou roli zde hraje i historicko-politický aspekt, tedy důsledek lidské činnosti.³⁴

Regionální stát je možné definovat jako stát, který je rozdělen na konstitutivní jednotky (regiony) disponující určitou mírou pravomocí přidělené centrální vládou.³⁵ Regionální stát lze považovat za nejvyšší stadium regionalizace a poskytuje podmínky pro formování nových politických entit, kde je suverenita všech přesunuta do centra a které jsou výrazně demokratičtější než jakékoliv jiné mezinárodní uspořádání. Autorita, moc a rozhodovací procesy nejsou centralizovány, ale vrstveny na lokální úroveň.³⁶

S regionem jsou spjaty **regionální strany**, které by se neměly zaměňovat s pojmem regionalistická strana, který označuje pouze strany autonomistického ražení, tedy ty, které mají za cíl určitou teritoriální obranu. Regionální strana může dokonce vykazovat značně antiseparatistickou orientaci..

Strmiska³⁷ rozlišuje rozdíl mezi regionální stranou a etnickou stranou, kdy hlavní význam u regionální strany má teritoriální – regionální aspekt jejich identity, vazba k regionálně vymezenému společenství zájmů a regionalizace prostoru. Zatímco etnický moment nemá pro kvalifikace dané formace jakožto regionální strany prakticky žádný význam. Etnické strany mohou, ale nemusí být regionálními stranami a naopak. Dle Strmiska tendence ke ztotožňování etnických a regionálních stran je nejsilnější v zemích, kde je typ regionálních stran reprezentován právě etnonacionalistickými formacemi, zejména Španělska. V případě Španělska lze také hovořit o systému dvou regionálních stran, kdy proti sobě stojí místní odnože Lidové strany a Španělské socialistické dělnické strany.³⁸

---

³⁴ ROTH, Klaus; BRUNNBAUER, Ulf. *Region, Regional Identity and Regionalism in Southeastern Europe*, 2007, s. 18-20

³⁵ SWENDEN, W. *Federalism and Regionalism in Western Europe*, 2006

³⁶ WAISOVÁ, Šárka. *Regionální integrační procesy*, 2009, s. 65

³⁷ STRMISKA, M. *Regionální strany a stranické systémy: Španělsko, Itálie, Velká Británie a Severní Irsko*, 1998, s. 11

³⁸ Tamtéž, s. 31

4.3. Autonomie

Na autonomii, tedy na samosprávě, nahlíží většina autorů pozitivně a shodují se v tom, že je pro regiony kompromisním řešením mezi vládnutím centrální vlády a úplnou samosprávou regionů.

Autonomie je princip, který se může projevovat v různých oblastech a představuje stav společenství nebo také jedince, jež se řídí pravidly, či zákony, které jsou určeny tímto společenstvím, či jednotlivcem. Politická autonomie představuje vysokou míru samosprávy politického segmentu, jako je stát, provincie nebo město. Týká se správních procesů a jejich výkonů na daném území, může zahrnovat také zákonodárství, ale jen na regionální úrovni. S tím souvisí, že autonomní území mohou mít vlastní parlament a vládu. Nejčastěji se jedná o segment založený na národnosti, vytvořený na základě výskytu etnických minorit na území většího správního celku. Autonomie má poskytnout prostor pro samosprávu a individualitu jedincům na základě odlišnosti od vnějšího prostředí státu. Nejedná se o úplnou politickou samostatnost či nadřazenost, ani o subjekt federace. Autonomní území v rámci suverénního státu nejsou subjekty mezinárodního práva.³⁹

Autonomie jako kompromisní řešení umožňuje sdílení legislativních a výkonných pravomocí mezi centrálními státy a národnostními menšinami, které chrání oba cíle: zachování integrity státu a jeho svrchovaného území a samosprávy pro menšinovou skupinu v jejích specifické oblasti. Autonomie slouží jako účinný prostředek předcházení konfliktům a jejich řešení prostřednictvím přizpůsobení základních potřeb národnostních menšin v rámci stávajících státních hranic a jako základní právo národnostních nebo etnických menšin mít mezinárodního práva.

Ideální propagace národních států v Evropě v 19. století byla „Jeden národ – jeden stát“, ale téměř v žádném z těchto států tento ideál nikdy nebyl dosažen. Škola realistických myslitelů tvrdí, že nejlépe udržitelný způsob řešení etnických konfliktů je územní rozdělení a institucionální segregace. Naopak idealistická škola navrhuje budování multietnických společností založených na demokracii, právním státu a ochraně lidských a menšinových práv. Pro obě školy je společný zájem o územní a kulturní autonomii, která zvládá etnické konflikty a chrání identitu různých etnických skupin žijících ve stejném státě.

---

³⁹ ŽALOUDEK, Karel. *Encyklopedie politiky*, 1996, s. 170

Autonomní stát je řešením pro státy, které hledají jakousi střední cestu mezi federalismem a unitárním státem. Významnější autonomie je poskytnuta regionům, které mají jisté odlišnosti od zbytku země. Největší počet států tohoto typu se nachází v Evropě, mohli bychom sem zařadit Velkou Británii nebo Itálii, i když Španělsko se zdá být nejvíce ukázkovým příkladem.⁴⁰

4.3.1. Druhy autonomie

Dle Benediktera můžeme rozlišovat tři druhy autonomie a to teritoriální/územní, kulturní/osobní autonomii a místní autonomii.

Územní autonomie je uspořádání zaměřené na skupinu, která se liší od většiny obyvatelstva státu, ale která tvoří významnou část určitého regionu. Územní autonomii je třeba chápat jako zvláštní, státem přiznanou územní jednotku, která umožňuje obyvatelům tohoto území regulovat své záležitosti sama prostřednictvím autonomní legislativy, vlády a soudnictví. Územní autonomie musí zahrnovat ty oblasti kompetence, které jsou nezbytné pro zachování kulturní identity, jako jsou například vzdělávací systém, kulturní instituce a programy, rozhlasové a televizní prostředky, účast na řešení případného dvojího občanství.

Kulturní nebo **osobní** autonomie se poskytuje členům specifické komunity, ať už etnické, náboženské nebo jazykové. Tento model autonomie umožňuje členům etnické komunity řídit se vlastními právními předpisy, i když jsou menšiny rozptýleny po celém území. Na rozdíl od územní autonomie není autonomní status přiznán jednotce prostoru, ale spíše skupině osob.

Prostřednictvím **místní** autonomie je obyvatelům správní jednotky zajištěna možnost starat se o vlastní záležitosti nad rámec odpovědností, které jsou obvykle přiděleny a které jsou převážně v zájmu místní komunity.⁴¹

---

⁴⁰ GLASSNER, Martin; Fahrner, Chuck. *Political Geography*, 2004, s. 123

⁴¹ BENEDIKTER, Thomas. *Territorial autonomy as a means of minority protection and conflict solution in the European experience - An overview and schematic comparison* [online]. The working autonomies in Europe, 2006 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.gfbv.it/3dossier/eu-min/autonomy.html>

4.4. Regionální identita

S pojmem regionální identita souvisí pojmy identita a region. Pojem region byl již definován a je třeba tedy zmínit co je to identita. Identita představuje obecný pojem, který má v konkrétních oborech různá pojetí.

Nakonečný považuje obecně pojem **identita** jako totožnost neboli příslušnost k nějaké kategorii (např. pohlaví, národnost, povolání). Dělí identitu na fyzickou, sociální a psychologickou. Do fyzické identity můžeme zařadit pohlaví, otisk palce, tělesné rozměry, jizvy apod. Sociální identitu vnímáme jako obecné a jedinečné role a psychologickou identitu jako jedinečné vlastnosti osobnosti. Z psychologického pohledu znamená identita možnost být takovým, jakým skutečně jsem. „Být sám sebou“ ale není vždy úplně možné a v mnohých případech jsou lidé nuceni být neautentičtí a něco předstírat či zastírat. Identita zahrnuje především identifikaci s rolemi, zdrojem identifikace se však může stát i majetek, společenské postavení, zaměstnání apod. Identifikace je zdrojem sebehodnocení a sebe prezentace. Lidé mají celou řadu „atributů identity“, regionálních, místních nebo neteritoriálních, jako je třída nebo pohlaví.⁴²

Podle Fiony Bowie⁴³ si konkrétní identitu plně neuvědomujeme, pokud se nedostaneme do konfrontace s jinou skupinou, která je odlišná. Ve společnosti, kde každý mluví stejným mateřským jazykem, nevystává otázka volby, jakým jazykem se bude mluvit. Identita je vymezena těmi druhými. Ať už jsme kýmkoliv, neexistujeme jako izolovaní jedinci. Vždy budou existovat hranice vymezující, kdo bude do dané ať už jazykové, etnické, či kulturní skupiny patřit.

Otázku skutečnosti, že ne všechny identity jsou pro člověka rovné, vysvětluje Eriksen na Simmelovu pravidlu: *Vnitřní soudržnost skupiny je odvislá od míry vnějšího tlaku*. V první řadě jde o to, že pocit příslušnosti ke skupině může být silný či slabý. Například důvodem, proč mají obyvatelé Katalánska mnohem silnější národní identitu, než Španělé je to, že právě členové této skupiny zažívají silnější tlak z vnějšku. Tento tlak pak vytváří pocit pospolitosti. Vnější tlak však není jedinou kvalitou, která vytváří soudržnost skupiny. Aby skupina fungovala, musí svým členům také nabízet například ekonomické, politické výhody nebo smysl života.⁴⁴

---

⁴² NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*, 2009, s. 624

⁴³ BOWIE, Fiona. *Antropologie náboženství*, 2008, s. 74-75

⁴⁴ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností: rozumět identitě*, 2007, s. 73-76

Regionální identita je dána vztahem mezi člověkem a územím/prostorem (regionem, lokalitou), v němž daný člověk žije nebo žil a jež může nabývat i sociálních, kulturních, etnických a dalších charakteristik. Jde o pocit sounáležitosti obyvatel daného území, jež se projevuje v dobrovolném přijetí společných hodnot, ideálů či společných vzorců chování.⁴⁵

Regionální identita většinou spjata s historicky vzniklým celkem s vědomím určitých hranic, vlastními dějinami, částí specifické skupiny, sociální skladbou obyvatel, ekonomickou vyspělostí, krajinným typem, dopravní dostupností, respektive geografickou odlehlostí území apod. Regionální identita má povahu generační prostupnosti a je utvářena našimi předchůdci, ale znamená i vývojový proces, kdy se krajina proměňuje. Kallabová a Pokluda regionální identitou rozumí i pocit sounáležitosti obyvatel daného území, jež se projevuje v dobrovolném přijetí společných hodnot, ideálů a společných vzorců chování.⁴⁶

Vedle regionální identity existuje i tzv. identita regionů. Identita regionu se posuzuje z hlediska subjektivního a objektivního. Subjektivní představuje pohled, jakým je region vnímán jeho obyvateli, ale také obyvateli, kteří žijí mimo daný region. Vedle toho objektivní hledisko sleduje hodnocení vytvořené pomocí různých vědních disciplín, např. podle fyzicko-geografických podmínek, práce, dojížděky apod.⁴⁷

4.5. Specifika regionální kultury

Kultura je velmi široký pojem. Edward B. Tylor⁴⁸ definoval kulturu jako komplexní celek zahrnující poznání, víru, umění, právo, morálku a všechny zvyky a obyčeje, kterými jedinec disponuje jako člen společnosti a které si člověk osvojil.

Dle Hamerníkové je kultura vztah mezi jedincem a společností, ve kterém kultura předává odkaz z pokolení na pokolení. Umožňuje specializaci člověka ve společnosti. Odkazuje na hodnoty, které lidstvo uznávalo již v dobách minulých a uchovává je pro nové generace. Řadí se sem morálka, umění, věda i samotná ekonomie.⁴⁹

---

⁴⁵ ZICH, František. *Regionální identita obyvatel v pohraničí: sborník příspěvků z konference "Evropská, národní, či regionální identita?"*, 2003

⁴⁶ KALLABOVÁ, E.; F. POKLUDA. *Vybrané aspekty malých měst ve venkovské krajině*, 2003, s. 57–61

⁴⁷ CHROMÝ, Pavel. *Geografie na cestách poznání: sborník příspěvků k šedesátinám Ivana Bičíka*, 2003, s. 163-175

⁴⁸ TYLOR, E. B. *Primitive Culture: Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Art and Custom*, 2010, s. 1

⁴⁹ HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Kultura a masmédiá v tržních podmínkách. Veřejná podpora a alternativní zdroje financování*, 1996

Regionální kulturu můžeme sledovat pomocí jejich projevů a atributů jakými jsou např. regionálně specifické formy života, regionální hmotné kulturní dědictví, regionální úroveň vzdělanosti, regionální identity a mentality, regionálně specifické stereotypy chování, regionálně omezený výskyt určitého kulturního prvku, regionálně specifické tradice či sociokulturní potenciál daného obyvatelstva i území apod.⁵⁰ Otázkou je, proč je pro člověka (či v případě Španělska) důležité mít svoji kulturu. Eriksen hovoří o psychologické potřebě stability a sociální potřebě příslušnosti ke skupině.⁵¹

Mezi specifika regionální kultury patří náboženství, jazyk, architektura, tradice a zvyky, svátky a také jídlo a tradiční kuchyně. Důležitá je volba těchto prvků, dle kterých dochází k vymezení tohoto regionu.⁵²

4.5.1. Náboženství

Náboženství je jedna z forem vědomého vztahu člověka k celku světa. Náboženství usiluje o celostní výklad světa a postavení člověka v něm. Náboženství se v nějaké podobě vyskytuje v každé lidské společnosti.⁵³

Podle Edwarda Tylora je náboženství víra v duchovní bytosti a snaha lidí nalézt smysl svých zkušeností ve světě, v němž žijí. Émile Durkheim nepovažuje náboženství za objasnění světa, nýbrž za prostředek vyslovovat symbolické výroky o společnosti. Nezaměřoval se na individuální rovinu, ale na sociální skupinu. Náboženství je pro Durkheima projekcí sociálních hodnot dané společnosti a má povahu sociální. Novější teorii o tom, co je to náboženství ukazují autoři Arthur Lehmann a James Myers: „*Rozšíření definice náboženství mimo duchovní a nadlidské bytosti na vše, co je mimořádné, tajemné a nevysvětlitelné, umožňuje komplexnější pohled na náboženské chování etnik ve světě a umožňuje pohled na takové jevy, jako je magie, čarodějnictví, kletby a další praktiky.*“⁵⁴

Ve Španělsku má bohatou historii křesťanství a katolicismus převažuje podle statistických, sociologických a historických studií. Počet praktikujících je ale menší než

---

⁵⁰ PATOČKA, Jiří; HEŘMANOVÁ, Eva. *Lokální a regionální kultura v České republice*, 2008

⁵¹ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností: rozumět identitě*, 2007, s. 55

⁵² PATOČKA, Jiří; HEŘMANOVÁ, Eva. *Lokální a regionální kultura v České republice*, 2008

⁵³ HEJNA, Dalibor. *Náboženství a společnost: věda o náboženství a její historické kořeny*, 2010

⁵⁴ BOWIE, Fiona. *Antropologie náboženství*, 2008, s. 27-34

těch, kterých se hlásí ke katolické církvi. Po demokratizaci státu se postavení Římskokatolické církve oslabilo a její politický vliv není skoro znát.⁵⁵

4.5.2. Jazyk

Jazyk je univerzální dorozumívací prostředek celospolečenské povahy, nástroj myšlení a prostředek sloužící k ukládání lidských zkušeností a k rozvíjení národních kulturních tradic. Jazyk má dle Černého funkci dorozumívací a slouží jako prostředek k ukládání lidských zkušeností. Jazyk je také jev celospolečenský, či celonárodní, protože je majetkem celého jazykového společenství.⁵⁶ Rozdělení jazyka je jak horizontální (geografické) tak vertikální (sociální). V prvním případě, kdy se jazyk diferencuje „horizontálně“, resp. zeměpisně, nacházíme dialekty a proti nim hlavní či centrální dialekt, resp. varietu považovanou za standard a nazývanou obvykle spisovný jazyk. V druhém případě jde o „vertikální“ rozvrstvení jazyka, ve kterém se některé formy (variety, útvary) považují za „nižší“ (např. slang, argot) a jiné za „vyšší“.⁵⁷

Dle Salzmanna⁵⁸ stojí řeč v centru fungování společnosti. Jazyk a styl řeči odráží etnickou a sociální identitu a jazyk je především institucí společenskou. Užívání různých typů či vzorců jazyka a řečové činnosti je ovlivňováno geografickými a sociálními faktory. Zatímco u geografického faktoru je výsledkem dialekt a interdialekt, sociální vliv se označuje termínem sociální dialekt. Každý jednotlivec jich užívá hned několik a to buď střídavě, nebo je může kombinovat. Záleží na konkrétní situaci (prostředí, tématu, partnerovi při rozhovoru atd.) Černý uvádí, že naše řečová činnost je ovlivněna i některým z pěti faktorů (věk, pohlaví, etnická příslušnost, sociálně ekonomické postavení, vzdělání).

Například v případě Andalusie se bude jinak mluvit v Málaze a jinak v Seville, na venkově a ve městě, v rodině, s cizími lidmi, s lidmi různého společenského postavení.⁵⁹

Jazyky na celém světě se v průběhu času vyvíjí, mění a některé z nich zanikají. Součástí vývoje jazyků je i jejich šíření, jako například v případě Galicie, kde je velká snaha o oživení galicijštiny. V důsledku kontaktu mezi rozdílnými jazykovými společenstvími se někdy jazyky mísí, jindy jeden jazyk převládne nad druhým.⁶⁰

---

⁵⁵ DVOŘÁKOVÁ, Monika. *Vztah církve a státu ve Španělsku* [online]. E-polis.cz, 2012. [cit. 2019-03-25]. ISSN 1801-1438. Dostupné z <http://www.e-polis.cz/clanek/vztah-cirkve-a-statu-ve-spanelsku.html>.

⁵⁶ ČERNÝ, Miroslav. *Homo loquens: vybrané kapitoly z lingvistické antropologie*, 2009, s. 17

⁵⁷ ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*, 2001, s. 77

⁵⁸ SALZMANN, Zdeněk. *Jazyk, kultura a společnost: úvod do lingvistické antropologie*, 1997, s. 17

⁵⁹ JIMÉNEZ, Antonio. *El Español Hablado en Andalucía*, 1998, s. 18

⁶⁰ ČERNÝ, Miroslav. *Homo loquens: vybrané kapitoly z lingvistické antropologie*, 2009, s. 36

4.5.3. Architektura

Architektura je stavitelské umění vytvářející díla, která svým tvarem, prostorem odpovídají praktickému účelu i ideovým dobovým požadavkům, popř. i jednotlivá stavba jeví architektonický záměr. Díla architektury mají plnit nejen požadavky užitkové, ale mají vyvolávat určitý dojem, citová hnutí, představy, myšlenky. Architektura spojuje funkční, konstrukční, technické a ekonomické aspekty s uměleckým a je přiřazována někdy k vědeckým, většinou však k uměleckým oborům.

Španělská architektura ukazuje kulturu různých národů, které v průběhu staletí Španělsko opustily. Některé španělské budovy jsou neobvyklou směsí stylů, protože k nim v průběhu let přidávaly něco ze své kultury různé skupiny národů. Římané stavěli budovy s mramorovými sloupy a sochami. Z éry Maurů, kteří vystřídali Římany, pochází kulturní dědictví v podobě paláců a veřejných lázní a podkovitými oblouky. Křesťanské Španělsko také zbudovalo spoustu hradů, katedrál, klášterů a paláců.⁶¹

4.5.4. Tradice a zvyky

Tradice je dle Erica Hobsbawma soubor praktik, jež podléhají námi nastaveným pravidlům a jež vstěpují aktuální hodnoty a normy skrze své vlastní opakování, kterým přináší náznak návaznosti na uplynulou minulost. Tradice pak může být vynalézavá, přerušovaná nebo původní. Tradice legitimizuje naše konání tím, že jej zapojí do kontinuity času a propojí ho s minulostí. Pokud někde dojde k určité diskontinuitě v lidském chování, pak přijde na scénu právě vynalezení tradice, které legitimizuje onu diskontinuitu v našem jednání a tím ji vlastně ruší, neboť z ní opět vytváří kontinuální jednání, jen tentokrát stojící na smyšlených základech.⁶²

Tradice bývá chápána jako zdroj stability, přesto není neměnná. Prochází změnami tím, jak na ni působí různé okolní vlivy. Tradice není statická z toho důvodu, že každou novou generací musí být znovu vytvořena tím, jak ji tato generace přebírá od té předcházející. Tak se proměňují i staré tradice velkých náboženství. Změny se například projevují ve způsobu, jak jsou tradice interpretovány a jak se podle nich jedná. Čas od času se daným skutečnostem propůjčují nové významy a minulá historie je interpretována novým způsobem.⁶³

---

⁶¹ DUDÁK, Vladislav; Bořek, NEŠKUDLA a POŠVA, Rudolf. *Encyklopedie světové architektury*, 2000

⁶² RANGER, T. O.; HOBSBAWM, E. J. *The invention of tradition*, 1992, s. 4

⁶³ GIDDENS, Anthony. *Unikající svět: jak globalizace mění náš život*, 2000, s. 136

Zvyk je zautomatizovaná činnost, ustálený vzorec chování jednotlivce či členů určitého společenství, který není doprovázen vědomou kontrolou. Zvyky nemusí mít vážnější praktické ani náboženské zdůvodnění, čímž se odlišují od rituálů, rutinních dovedností a morálních zásad, které poskytují standardy chování a mají skupinou respektovaný a závazný charakter. Zvyky plní funkci soudržnosti a dodržování zvyků ve větším počtu lidí je projev příslušnosti k dané společnosti. Ty však pro zabezpečení skupiny nejsou striktně vyžadovány.⁶⁴

4.5.5. Svátky

Téma slavení svátků je jednou z nejméně zmiňovaných částí tradice. Mluví se o tradicích Vánoc, Velikonoc atd. Tradice je v porovnání se svátky mnohem širší pojem obsahující také jednání a rozhodování se ve všední každodennosti. U otázky slavení svátků lze také hovořit o rituálu. Jedná se o tzv. výroční rituály, tedy o rituály, které činí pravidelně určitý čas posvátný a umožňují v tu dobu lidem dostat se blíže k posvátným silám.⁶⁵

Svátek lze definovat jako společensky významný den, protiklad dne všedního či pracovního.⁶⁶ Mluví o různých typech svátků – svátcích politických, církevních, přírodních. V některých kulturách jsou ve všední dny, v jiných tvoří jakési období. V poslední době se slavení svátků stává příležitostí pro vyšší tržby v obchodech.⁶⁷ V celém Španělsku se nenajde město či vesnice, kde by se alespoň pár dnů nevěnovali oslavám. Ve všech případech jde o směs náboženských obřadů a starobylých pohanských rituálů. K oslavám patří především procesí, při čemž hraje často důležitou úlohu oheň. Mnohé slavnosti přímo souvisejí s místním průmyslem, například vinobraním v oblasti La Rioja nebo rybářských svátků na pobřeží.⁶⁸

4.5.6. Jídlo a tradiční kuchyně

Jídlo je zásadní součástí kultury každé společnosti. S jídlem vznikají další prostory socializace tím, jak se živíme, jak trávíme volný čas nebo jak se shromažďujeme mimo domov.

---

⁶⁴ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Lidové zvyky: výroční obyčeje z Čech a Moravy*, 2004

⁶⁵ MURPHY, Robert Francis. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*, 2004

⁶⁶ *Velký sociologický slovník I, II.* 1996, s. 1627

⁶⁷ THOMPSON, John B. *Média a modernita*, 2004, s. 220

⁶⁸ BASKETT, S. *Španělsko*, 2013, s. 43-44

Kuchyně je sama o sobě důležitou součástí dědictví, protože odráží kulturní normy, hodnoty a geografii místa. Ukazuje prvky lidského dědictví jako je náboženství, jazyk, zemědělská krajina nebo rodinné vztahy. Tradiční kuchyně může také pomoci zachovat regionální identitu mezi skupinami. Historie a kultura úzce souvisí se změnami způsobu stravování a vnímání jídla ovlivňuje regionální identitu. Pro Španěle je jídlo kulturní záležitost a dnešní španělskou tradiční kuchyni ovlivnily také kultury, které se během španělské historie vystřídal na Pyrenejském poloostrově.

Gina Almerico konstatuje, že výběr potravin z různých kultur skupiny je často spojený s etnickým chováním a náboženskou vírou. Kulturní identita však není omezena konkrétními potravinami, s nimiž se člověk spojuje s danou etnickou identitou. Správné stravovací návyky a etiketa při stolování je výrazem dané skupiny.⁶⁹ Každá oblast ve Španělsku má svou vlastní kulinářskou tradici. S některými jídly se ale člověk setká po celém Španělsku, bez ohledu na jejich původ, jako například se středomořskými specialitami.⁷⁰ Na Andaluské kuchyni okamžitě zaujme silný maurský vliv. Také se zde jí hodně smaženého a to hlavně ryby a mořské plody.⁷¹ Galicie se pyšní vždy zaručeně čerstvými plody moře. Chobotnice je neodmyslitelnou součástí galicijské kuchyně a existují zde speciální restaurace *pulperías*, kde se chobotnice připravují v tradičních měděných hrncích.⁷²

---

⁶⁹ ALMERICO, Gina. *Food and identity: Food studies, cultural, and personal identity*, 2014, s. 3

⁷⁰ BASKETT, S. *Španělsko*, 2013, s. 40

⁷¹ Tamtéž, s. 229

⁷² Tamtéž, s. 547

5. Praktická část práce

5.1. Historie decentralizovaného Španělska

Než Španělsko dostalo svoji nynější podobu decentralizovaného uspořádání, prošlo celou řadou změn. Ať už byly snahy o centralizaci větší, například za vlády Franciska Franca, nebo menší, nikdy se nepodařilo Španělsko zcela sjednotit. Stopy jednotlivých království, které zde se utvářela již v desátém století, jsou zde vidět doteď. Ovšem ani dnes není otázka autonomie vyřešena ve všech španělských regionech a některé regiony se kulturně projevují více než ty jiné.

5.1.1. Samostatná území a centralizace

Na Pyrenejském poloostrově byla před rokem 1492 řada nezávislých drobných království, například Navarrské království, Aragonské království, nebo Království Asturie. Ta se zde formovala již od 10. století, kdy začala upadat muslimská moc. Po roce 1492 dobytím Granady a dokončením *reconquisty* (znovudobytí Pyrenejského poloostrova) bylo vynaloženo velké úsilí na posílení centralizované královské moci. Jednotlivá království se postupně v průběhu *reconquisty* sjednotila, kdy v konečné podobě šlo o spojení království Kastilie s královstvím Aragonie, ke kterému došlo sňatkem kastilské princezny Isabely a dědice aragonského trůnu Ferdinanda.⁷³

Za dobytí Granady jim jako poděkování papež udělil titul katolická veličenstva (*Los Reyes Católicos*). Isabela a Ferdinand vyhošťovala jak židy, tak muslimy, kteří odmítli křesťanství a přijetí křesťanství jako svoji víru. Autonomie jednotlivých království byla za jejich vlády zachována, ale postupně byla omezována. Různé instituce jako třeba soud a jiné kulturní odlišnosti zůstaly odděleny až do 18. století. V plném rozsahu byla autonomie likvidována s nástupem Bourbonů počátkem 18. století. Španělská státní identita se stala synonymem pro identitu kastilskou.⁷⁴ Rušily se tradiční instituce a práva, zaváděl se jednotný právní systém a jediným úředním jazykem přípustným při soudních jednání se stala kastilština. Mezitím Španělsko bojovalo o různá území a z hlediska míry autonomie byl přibližně stejný stav až do 19. století.

⁷³ UBIETO ARTETA, Antonio. *Dějiny Španělska*, 2007

⁷⁴ HROCH, Miroslav. *Národy nejsou dílem náhody: příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*, 2009, s. 315

5.1.2. Devatenácté století a míra autonomie

V roce 1833 je provedena reforma, která reorganizuje Španělsko na 49 provincií, a toto dělení se zachovalo prakticky dodnes. V období První republiky 1873 se objevuje názor, že je potřeba dát jednotlivým regionům větší samostatnost, kdy je kompetentnější, když o daných problémech rozhodnou lidé přímo v jednotlivých lokalitách. Španělsko však na podobné uspořádání nebylo připravené. V období druhé republiky, v roce 1931, regiony dostaly své vlastní regionální statusy a byly v nich obnoveny i dříve ztracené pravomoci, ale Španělsko se svými vnitřními problémy postupně směřovalo k občanské válce. Během občanské války ve Španělsku v letech 1936 až 1939 byly všechny aktivity směřující k decentralizaci státu umlčeny.

5.1.3. Frankismus a konec autonomie

Vláda Francisca Franca, který se stal roku 1936 hlavou státu, předsedou vlády, šéfem jediné politické strany a nejvyšším politickým velitelem ozbrojených sil, měla celé Španělsko stmelit pod heslem Jedna vlast, jeden národ jeden vůdce. Specifický jazyk, odlišné náboženství, nebo politické přesvědčení bylo chápáno jako hrozba samotného Frankistického režimu. Většina dotazovaných jak z Andalusie, tak z Galicie vnímá Francovu diktaturu jako nejhorší období Španělska. *„Frankismus byl k Andalusii nemilosrdný. Tato země byla kolébkou liberalismu a politického republikánství a potlačování frankistickou diktaturou bylo mnohem drsnější než v jiných částech Španělska. V 60. a 70. letech mnoho dětí v Andalusii nemělo právo chodit do školy a bylo logické, že začaly pracovat v 10, 11, 12 letech. To bylo velmi běžné a existuje mnoho rodičů mé generace, kteří vyrostli v této situaci.“* (Alejandro Peinado)

Frankistický režim byl silně centralistický, opíral se o armádu a kastilskou kulturu. Režim byl také silně katolicky zaměřený a využíval víru určitým způsobem jako politický nástroj. Církev byla tedy nedílnou součástí Francovy diktatury. Jakékoliv alternativní nacionalismy vůči centrálnímu španělskému byly utlačovány, stejně jako demokratické nebo dělnické organizace, protože byly viděny jako potenciální hrozba španělské jednoty. Franco nechal pouze jedinou politickou stranu známou pod názvem Falanga.⁷⁵

Největší odpor proti centralismu byl ze strany Katalánska a Baskicka. Katalánský a baskický nacionalismus vzrůstal a stal se velkým problémem v podobě teroristické

---

⁷⁵ UBIETO ARTETA, Antonio. *Dějiny Španělska*, 2007

organizace ETA, nebo GRAPO. Dle Hrocha existují dva koncepty národa. Primordialistický koncept, který převládal v 19. století, dle kterého je národ odvěkou kategorií a příslušnost k národu je přirozenou součástí lidských bytostí. Národ je dle konstruktivistického konceptu konstruována, má umělou povahu.⁷⁶ Primordialistický a konstruktivistický koncept lze vidět v případě Baskicka a Katalánska. Zatímco v Katalánsku byl ústředním bodem jazyk, v Baskicku to bylo místo narození. V Baskicku bylo vyloučené stát se během života Baskem, pokud se tak člověk nenarodil jako potomek jiných Basků. Katalánec člověk nemusel být od narození, pokud se naučil jazyk a používal jej.⁷⁷

5.1.4. Obnovení regionů

Po smrti Franca v roce 1975 byl králem prohlášen Juan Carlos I. a země přešla od diktatury k demokracii. V roce 1978 bylo Španělsko definováno jako konstituční monarchie, kde panovník kraluje, ale nevládne. Důležitým prvkem byly velké kompetence autonomních oblastí, tzn. vlastní parlament, vláda, rozpočet, policie a právní normy. Zahraniční politika, armáda, soudy a centrální banka zůstává na centrální úrovni. Úředními jazyky se staly kromě španělštiny také katalánština, galicijština a baskičtina. Nárůst regionalismu souvisel také se snahou o rychlý vstup do Evropského společenství, které zdůrazňovalo význam lokální úrovně.⁷⁸

Co se týče kompetencí, historické regiony Baskicko, Katalánsko a Galicie a také nehistorická Andalusie nechtěly spolupracovat s ostatními regiony, ale nakonec se spolupráce ukázala jako řešení při dosahování cílů vůči centrální vládě Španělska. „*Myslím si, že se autonomní oblasti mezi sebou nemají rády. Španělé nemají například rádi Baskicko a bojí se tam jezdit od dob, kdy tam působila teroristická skupina.*“ (José Dominquez)

Bylo zřejmé, že například zemědělství a rybolov musí být podstoupeny centrální vládě, protože některé regiony nejsou schopny zajistit potřebná nařízení. Po roce 1980 byla problémem nezaměstnanost, která se sice po roce 1990 snížila na polovinu, ale stále ji lidé ve Španělsku (zejména v Andalusii) vidí jako velký problém.⁷⁹

---

⁷⁶ HROCH, Miroslav. *Národy nejsou dílem náhody: příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*, 2009, s. 315

⁷⁷ PIKNEROVÁ, Linda. *Formování španělského regionalismu a jeho proměny ve 20. století*. 2011, s. 53-74

⁷⁸ HLOUŠEK, Vít; Lubomír KOPEČEK, Lubomír a ŠEDO, Jakub. *Politické systémy*, 2011

⁷⁹ UBIETO ARTETA, Antonio. *Dějiny Španělska*, 2007

5.1.5. Snaha o samostatnost

V současnosti má největší snahu o oddělení Katalánsko, kterému se v říjnu 2017 nepodařilo odstoupit ze Španělska. Madrid je sice ochotný poskytnout regionu vyšší finanční nezávislost a jiné ústupky, ale oddělení regionu je pro centrální vládu nepřijatelné. Katalánští separatisté dále protestují a katalánská krize je považována za nejzávažnější od smrti diktátora Franca.⁸⁰ Baskové, Galicijci a Katalánci chtějí, aby byli uznáni jako národy a Španělsko tedy prohlášeno jako mnohonárodnostní stát.⁸¹

„Problémy, kterými pravidelně trpíme ve Španělsku kvůli nacionalistickým identitám, jsou kvůli tomu, že existují elity, které mají zájem klást důraz více na rozdíl, než na to, co nás spojuje jako společnost. Tyto regiony, které se snaží rozlišovat mezi kulturami, jsou ty, které požadují více privilegií, průmyslu a bohatství. Je to v podstatě vzpoura bohatých (Katalánsko, Baskicko) proti méně bohatým (Extremadura, Andalusie).“
(Alejandro Peinado)

Andalusie měla decentralizační regionalistické návrhy v oblasti ekonomické a oblasti politické. Nikdy však nešlo o prvky separatistické.⁸² *„Problém není naše autonomie nebo lidé z Andalusie, ale to že to naše vláda nezvládá. Máme krále, který je ovšem úplně zbytečný. Lidé se také nezajímají o lidi, kteří nejsou v jejich kruhu. Nejsou tady společenství. A to se děje v celém Španělsku obecně. Pokud se tak lidé budou dále chovat, bude se tak chovat i vláda. A my nepotřebujeme tento typ vlády.“* (Alex)

Andalusie se nesnaží o nezávislost na Španělsku, ale zároveň jsou lidé hrdí na to, že jsou Andalusané. Dne 28. února slaví Den Andalusie (*Día de Andalucía*), kdy si připomínají den 28. února 1980, kdy Andalusie získala naprostou autonomii. Tento den mají volno, zpívají andaluskou hymnu a vyvěšují vlajku Andalusie. Po celém městě bývají slavnosti. *„Naše kultura má silnou autonomii, ale chtěl bych, aby se autonomie vyrovnala s ostatními oblastmi Španělska i v jiných oblastech jako je zdraví, životní prostředí, průmysl atd. Taky mi chybí nedostatek svobody. V současnosti je Evropa mnohem více kontrolovaná.“* (Óscar Vega)

Při otázce, zda jsou respondenti spokojeni se současnou mírou autonomie, odpovědělo čtrnáct z nich, že ano a pouze šest respondentů, že ne. *„Jsem rád součástí*

---

⁸⁰ BBC NEWS, *Catalan separatists stage mass protest in Barcelona* [online]. Londýn, 2019, [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47268020>

⁸¹ HLOUŠEK, Vít; Lubomír KOPEČEK, Lubomír a ŠEDO, Jakub. *Politické systémy*, 2011, s. 227

⁸² ÁLVAREZ, Rey Leandro; LOPÉZ, Lemus Encarnacion. *Historia de Andalucía Contemporanea*, 1998, s. 335

Španělska, je to pro nás výhodné, andaluská nezávislost by bylo nejisté dobrodružství. Ale chtěl bych vidět více proaktivního povědomí o šíření andaluské historické specifičnosti.“
(Carlos Rodríguez)

Ve všech městech a vesnicích visí v oknech španělské vlajky – viz obrázek č. 1. Respondent Javier ale dodává, že to není dobré, nejde o lásku ke Španělsku, ale o podporu centrální vlády v situaci s Katalánskem, které se chce osamostatnit. Vlajky vyvěšují lidé v oknech již třetím rokem a podle Javiera jde o nesvobodu, o podporu nacionalismu, o podporu vlády, která byla za Franca.

Obrázek č. 1 – Španělská vlajka
Zdroj: vlastní

Galicie nepatří mezi regiony, které by se chtěly osamostatnit. Ale někteří Galicijci podporují nezávislost Katalánska a dalších regionů. Ve městě Santiago de Compostela, v oblíbeném baru Avante na stěně visí jak vlajka nezávislosti Katalánska, tak vlajka Baskicka, jak je vidět na obrázku č. 2. Jak autorku informuje respondent Ivan, v baru se hraje nejčastěji nacionalistická galicijská hudba a španělská vlajka by se tady určitě neobjevila.

Obrázek č. 2 – Vlajky Katalánska a Baskicka, bar Avante, Santiago de Compostela
Zdroj: vlastní

Respondenti Ana Soto, Elias, Ivan, Natalia i Uxía jsou spokojeni se současnou mírou autonomie: „Nevěřím v nezávislou Galicii, nepožaduji nezávislou Galicii. V tomto globalizovaném světě není rozumné oddělovat se do menších oblastí. Myslím, že musíme čelit výzvám budoucnosti společně se Španělskem a samozřejmě s Evropou.“ (Elias)

Eugenia Ferreiro a David Garcia ale sdílí opačný názor: „Já spokojený s mírou autonomie nejsem. Galicie by mohla být ekonomicky velmi silnou oblastí, má spoustu potenciálu jako jsou suroviny, dobrá komunikace po moři, cestovní ruch.“ (David Garcia)

5.2. Míra autonomie

Španělsko je rozděleno do sedmnácti autonomních oblastí, ty jsou dále rozděleny na padesát provincií (čtyřicet sedm na Iberském poloostrově, jedna na Baleárských ostrovech, dvě na Kanárských ostrovech) a dvě autonomní města Ceuta a Melilla na marockém pobřeží. Každé autonomní společenství má odlišnou míru autonomie.⁸³

Španělsko představuje asymetrický regionalismus, znamená to, že je možné zde najít dva typy regionů podle rozdělení kompetencí. Mezi historické regiony, které dosáhly v letech 1931 a 1936 autonomního statutu, patří Katalánsko, Baskicko a Galicie, které disponují nejvyššími možnými kompetencemi. Specifické případy jsou regiony Navarra a Andalusie, které sice nejsou historické, ale mají status historických regionů. Andalusie se

---

⁸³ Instituto Nacional de Estadística. *Nacionales, por comunidades autónomas y provincias* [online]. Madrid, 2018 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: https://www.ine.es/dyns/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736177012&menu=resultados&secc=1254736195461&idp=1254734710990

přidala k historickým regionům potom, co se roku 1977 v ulicích andaluských měst sešlo přes jeden a půl milionů lidí na demonstracích žádajících udělení autonomie. Tato pětice regionů bývá často označována jako „historické národnosti“ (*nacionalidades históricas*) pro svou po staletí budovanou kulturní či jazykovou odlišnost od zbytku Španělska. Dalším užívaným termínem odkazujícím spíše na rozsah kompetencí jsou „autonomní společenství prvního stupně“ (*comunidades autónomas de primer grado*). Zbýlých dvanáct autonomních oblastí (Asturias, Cantabria, La Rioja, Murcia, Valencia, Aragon, Castilla-La Mancha, Kanárské ostrovy, Extremadura, Baleárské ostrovy, Madrid a Castilla y Leon) patří mezi nehistorické regiony a mají tedy postavení „autonomních společenství druhého stupně“ (*comunidades autónomas de segundo grado*).

Každý z autonomních regionů má vlastní státní strukturu výkonného, zákonodárského a nejvyššího soudu. Výkony, které regiony uplatňují, jsou uvedeny ve statutu autonomie jednotlivých zemí. Každé společenství má vlastní jednokomorový parlament, vlastní radu s výkonnými i správními funkcemi a prezidenta, který je volen zákonodárným shromážděním a jmenován králem. V Katalánsku, Baskicku, Galicii a Andalusii se navíc regionální volby konají odděleně od ostatních autonomní regionů.⁸⁴ Finanční prostředky čerpají autonomní společenství z daní, které jim byly přerozděleny státem, z vlastních daní, poplatků a zvláštních dávek a z příspěvků ze státního rozpočtu.⁸⁵ Pravomoci ponechané centru jsou ve španělském případě dost malé. Centrum může rozhodovat o řízení ozbrojených sil, mezinárodních vztazích, přidělování občanství, přistěhovalectví, soudnictví a měnovém systému.⁸⁶

Regionům je v zásadě přiznán stejný počet kompetencí, jde spíše o to, jak jsou pravomoci naplňovány v praxi. To znamená, do jaké míry je společenství implementují do svých statutů a jak rychle se postupuje v případě zřizování autonomních institucí. Baskicko, Katalánsko, Galicie, Navarra a Andalusie si ale udržela speciální postavení díky tradicím, jazyku, nebo jiným faktorům.⁸⁷ „*Andalusie nemá takovou míru autonomie jako Baskicko, Galicie nebo Katalánsko. Co se týče politického vlivu v naší zemi, Andalusie je na čtvrtém místě.*“ (José Diego)

---

⁸⁴ KOUŘIL, Jan. *Regionální volební systém Španělského království* [online]. E-Polis, 2009 [cit. 2019-02-27]. ISSN 1801-1438. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/regionalni-volebni-system-spanelskeho-kralovstvi.html>

⁸⁵ JOHNSTON, Larry. *Politics: an introduction to the modern democratic state*, 2013

⁸⁶ ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]*, 2007, s. 192

⁸⁷ ElMundo.es. *La España de las autonomías* [online]. 2005 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: https://www.elmundo.es/especiales/2005/06/espana/estatutos_autonomia/index.html

V **Andalusii** se respondenti v souvislosti s mírou autonomie vyjadřovali spíše pozitivně. Dle nich není v běžném životě potřeba silnější autonomie. Antonio Baasallote konstatuje, že autonomie ve Španělsku je nižší než na úrovni federálního státu, jako je Německo, ale větší než například centralizovaná Anglie a že by měl parlament a vláda Andalusie více využívat své autonomie, jak to dělají v Katalánsku nebo v Baskicku.

„Jedná se o model, kdy naše instituce používají vysokou úroveň autonomie, ale centrální stát má poslední slovo, protože vypracovává obecné státní rozpočty a investice. Proto naše autonomie bude vždy záviset na obecném plánování prováděném ústředním státem. Andalusie si podmanila své právo na autonomii prostřednictvím článku 151 ústavy, díky sociální mobilizaci andalusského lidu. Vyšší míru autonomie, než má Andalusie nebo Katalánsko vlastní Baskicko nebo Navarra. Pak můžeme říci, že Andalusie je v politické autonomii na úrovni Katalánska, ale pod úrovní Baskicka nebo Navarry. Myslím, že model je pozitivní, zejména s přihlédnutím k nedávné historii Andalusie a Španělska. Současná autonomie umožnila hospodářský, sociální a kulturní rozvoj Andalusie. Andaluské společnosti dnes vyvážejí do světa více než společnosti působící na území Madridu, s přihlédnutím k naší historii a zeměpisné situaci. Budu spokojen, když se Španělsko skutečně stane federálním a solidárním státem s jasnějšími pravomocemi a federálními donucovacími mechanismy, jako jsou ty, které poskytuje německá ústava.“ (Alejandro Peinado)

Při otázce, jak silná je autonomie v **Galicii**, respondenti odpovídali, že mají poměrně velký stupeň autonomie, dokonce větší než v německých zemích. Naopak například respondent David Garcia odpovídá, že autonomie v Galicii silná není, že jde o hospodářsky chudou oblast, kdy mnoho obyvatel raději emigrovala jinam. Elias Ferreiro dodává, že je to stejné jako s katalánskou a baskickou komunitou, které jsou uznány pouze jako národy ve španělském státě. Uxía uznává, že jejich autonomie je velmi byrokratická a kulturní, ale z hospodářského hlediska mnohem více závisí na Španělsku a Evropské unii. To samé potvrzuje Eugenia Ferreiro. *„Myslím, že je to v pořádku a současná situace je dostatečně dobrá. Nevím, jestli bychom měli více benefitů s větší autonomií. Autonomie je stejná jako v ostatních regionech. Jen s tím, že jsou regiony, kde mají svůj jazyk a tím mají více privilegií.“* (Ivan)

5.3. Vnímání regionální identity

Vnímání regionální identity může být v každé oblasti Španělska jiné. Pocit sounáležitosti k dané oblasti je ovlivněn také silou kultury, nebo v případě, že používaný jazyk je jazykem úředním.

Dle dotazníkového šetření, které provedl statistický portál Statista⁸⁸, se pouze 15,7 % dotazovaných cítí pouze jako Španělé. 6,6 % se cítí jako příslušníci daného regionu a 54,3 % se cítí stejně jako Španělé a stejně jako příslušníci daného regionu. Tohoto dotazníkového šetření se zúčastnilo roku 2015 celkem 2 486 respondentů.

Také u rozhovorů s respondenty z Andalusiie a Galicie byla položena otázka, zda se cítí více jako Andalusané/Galicijci, nebo jako Španělé. Tedy, jak moc silně cítí příslušnost k danému regionu, k Andalusii a Galicii.

V **Andalusii** respondenti odpovídají ve čtyřech případech, že jako Španělé, deset z nich se cítí jako Andalusané a šest, že se cítí stejně jak Španěly, tak Andalusany. *„Podle mého názoru se domnívám, že když se narodím v Andalusii, cítím se více jako Andalusan, než jako Španěl. Pro mě patřícímu do autonomní komunity (v tomto případě Andalusiie), se necítím mimo Španělsko, právě naopak. Andalusiie je součástí země a proto se cítím jako Španělka.“* (Belen de los Reyes)

Respondenti také hodně zmiňovali, že jsou zároveň i Evropané. *„Cítím se stejně jako Andalusan, tak Španěl a tak i Evropan. Domnívám se, že musí být jak identita regionální, tak národní a také evropská. S Evropou sdílíme kulturu, hodnoty, model civilizace a společnou minulost. Ale nikdy se nepřestanu cítit jako Andalusan a jako Španěl. Obohacuje to moji identitu. Tyto tři identity jsou v mé realitě v harmonii. Také bych mohl říct, že jsem občanem světa, ale tyto tři identity jsou velmi jasné.“* (Alejandro Peinado).

Respondent Aurelio doplnil, že se cítí Andalusan jako osobnost, ale politicky jako Španěl. Důsledkem toho, že v Andalusii nemají svůj vlastní jazyk, se lidé necítí tak moc jako Andalusané, jako ostatní historické regiony (Katalánsko, Baskicko, Galicie), ale jsou hrdí na svoji kulturu, na klima. *„Španělská kultura je světu prezentována jako ta andaluská kultura (flamenco, andaluská gastronomie, korida). Když se řekne španělská kultura, jde vlastně o andalusskou kulturu. A tak to bereme i my, cítíme se stejně jako*

---

⁸⁸ Statista. *Sentimiento de identidad nacional vs. regional en España julio 2015* [online]. 2019 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://es.statista.com/estadisticas/480685/sentimiento-de-identidad-nacional-vs-regional-en-espana/>

Andalusané, tak stejně jako Španělé. Tyto změny se staly v Katalánsku, kde se lidé předtím cítili jako Španělé a teď jako Katalánci. V Andalusii to tak není“ (José Diego)

Lidé ze Sevilly milují své město, které je podle většiny z nich to nejkrásnější město v Andalusii. Olga Roquentin, která pochází nedaleko Málagy tvrdí, že konkrétně Sevilla je známá tím, že lidé jsou velmi pyšní na to, že jsou právě z hlavního města Andalusie, které je tak proslulé a turisticky známé. Objevily se i takové názory, že pro Sevillany jsou ostatní města Andalusie podřadnější.

Respondenti z **Galicie** převážně odpověděli, že se cítí jako Galicijci. Natalia a Uxía Moldes se cítí jako Galicijci, David Garcia také a dodává, že se necítí vůbec jako Španěl. Eugenia Ferreiro říká: „*Jsem Španěl, ale cítím se velmi jako Galicijec*“. Ana Soto a José Dominques se cítí stejně jako Španělé, tak jako Galicijci. Elias Ferreiro se také cítí zároveň jako Španěl i jako Galicijec, ale s galicijskou kulturou se trochu více ztotožňuje. Jediný Ivan se cítí jako Španěl, ale je také hrdý na Galicii a její kulturu.

5.3.1. Národnostní a folklorní spolky, politické strany

Vnímání regionální identity se může prezentovat různým způsobem. Obyvatelé daného regionu mohou svůj zájem o regionální kulturu projevit účastí v národnostních a folklorních spolcích, nebo mohou své národnostní vědomí projevit i prostřednictvím regionálních politických stran. I přes velké množství regionů není ve Španělsku taková regionální strana, která by dokázala konkurovat dominantním politickým stranám Lidové straně (*Partido Popular*) a Španělské socialistické dělnické straně (*Partido Socialista Obrero Español*).

Kulturní vztah lidí v **Andalusii** podporuje kulturní sdružení Asociación Cultural Casa Andalucía de Parla. Pod toto kulturní sdružení spadá například Romería de Parla, nebo skupiny flamenca. Sevilská skupina El español hablado en Andalucía, která spadá pod místní univerzitu, usiluje o vytvoření jakéhosi ideálu spisovné andaluštiny. „*Lidové skupiny jsou bohaté a jsou úzce spojeny s flamencem. Existují bratrství Rocieras, Cofradías de Semana Santa, fotbalové kluby, ONG, které pracují s Latinskou Amerikou, skupiny mladých lidí, sdružení LGTBi atd. Občanská společnost v Andalusii je velmi živá a pulzující.*“ (Óscar Vega)

Andalusie je vzhledem ke své velikosti makroregionem, kde se vyskytují stranické interakce, které nejsou typické ani pro region, ani pro ústřední oblasti.⁸⁹ Největší podporu v tomto regionu má Španělská socialistická dělnická strana (*Partido Socialista Obrero Español*), která ovládá regionální parlament zvaný Junta de Andalucía. Prezident Junty de Andalucía je hlavní představitel a řídí jednotlivá ministerstva. Na druhé straně stojí Lidová strana (*Partido Popular*). Mezi další regionální strany patří například Adelante Andalucía, Podemos, Ciudadanos, nebo například strana VOX. Pravicová strana VOX, která má za cíl ukončit autonomii a zabránit pohybu nelegálních imigrantů do Španělska poprvé od 70. let uspěla a dostala se do regionálního parlamentu.⁹⁰ V Andalusii najdeme také skupinu Nacionalismo Andaluz, která zde působí. Její vlajka je stejná jako andaluská, s rozdílem červené hvězdy uprostřed. Aktivně propagují své příspěvky na sociálních sítích pod názvem Foro Futuro Nacionalismo Andaluz.

„Partido Socialista Obrero Español, strana, která byla před několika lety velmi důležitá, po 39 letech u moci přišla o spoustu hlasů. Velmi se podílela na reprezentaci andaluského povědomí. To tedy bohužel znamená, že neexistuje silný regionální sentiment. Je zde mnoho národnostních a nezávislých skupin, ale jsou menšinou. Existuje mnoho andaluských sdružení, která mluví o andalusském národě (Nación Andaluza, andaluské kolektivy, nacionalistické svazky jako Sindicato Andaluz de Trabajadores/as); politické strany v oblasti levice vždy obhajovaly politickou identitu Andalusie (Partido Socialista Obrero Español se zde nazývá Partido Socialista Obrero Español Andalucía, krajně levicová strana Podemos má velmi autonomní linii se zbytkem strany).“ (Alejandro Peinado)

Mezi skupiny v **Galicii**, které podporují galicijštinu a galicijské folklórní spolky, patří například skupina Galego Semper Mais, nebo Mocidade Pola Língua. Mocidade Pola Língua se navíc snaží o galicijský monolingvismus a prosazení galicijštiny jako jazyku ve školách. Folklórní skupina je Agrupación Folclórica Ancoradoira. *„Je zde mnoho galicijských tanečních a hudebních skupin podporujících galicijskou kulturu“ (Elias Ferreiro)*

Soustavu politických stran Galicie nelze jednoznačně zařadit k regionálním stranickým systémům, ani k soustavě „andaluského“ typu, ani se nejedná o subsystém

---

⁸⁹ STRMISKA, M. *Regionální strany a stranické systémy: Španělsko, Itálie, Velká Británie a Severní Irsko*, 1998, s. 87

⁹⁰ Ideal. *Estos son los 15 partidos que se presentan a las elecciones andaluzas en Granada* [online]. Granada, 2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.ideal.es/andalucia/partidos-presentan-elecciones-granada-20181202111219-nt.html>

odvozený od celostátního španělského modelu. Utváření regionální politické soustavy je spjato s důležitou konfliktní linií oddělující prošpanělské „centralistické strany“ od galicijských „nacionalistických stran“.⁹¹ Významnou stranou v tomto regionu je Lidová strana Galicie (*Partido Popular de Galicia*), která má figurovat ve všech autonomiích ve Španělsku. Dále progalicijské strany Frente Popular Galego, Partido dos Socialistas de Galicia, nebo nacionalistická strana Bloque Nacionalista Galego.⁹² Levicově orientovaná Bloque Nacionalista Galego byla také strana, kterou respondenti nejčastěji zmiňovali. Cílem této strany je dosáhnout pro Galicii zvýšení autonomie.

5.3.2. Regionální knihy, noviny, rozhlas, televize

Regionální identitu mohou podporovat knihy a média v regionálním jazyce. I když není andaluština oficiálním jazykem těchto regionálních andaluských médií, existuje zde rádio i noviny, které se zaměřují na události v Andalusii.

V **Andalusii** neexistují knihy, noviny, rozhlas, nebo televize v andaluštině, protože andaluština není oficiálním jazykem. „*Neexistují média, která jsou specificky vytvořena v andaluském jazyce, ale lidé mezi sebou normálně komunikují andaluskými výrazy. Andaluština je více dialekt než jazyk, takže nikdo v andaluštině nepíše knihy.*“ (Javi)

V Andalusii je velmi oblíbenou televizí Canal Sur, která patří regionální vládě Junta de Andalucía. Skládá se zároveň i ze dvou rádií Canal Sur Radio a Canal Fiesta Radio a internetových novin Canal Sur.

„*V Andalusii existují významní vydavatelé (Comares, Granada, Atrapasueños, Sevilla), mediální skupiny, které mají v každé provincii noviny (Grupo Joly: Diario de Sevilla, Granada Hoy, El Día de Córdoba, Diario de Cádiz atd.), Radio Televisión Pública, Canal Sur, hrála velmi důležitou roli v rozhlase a televizi, objevily se však i soukromé subjekty (Cadena Ser Andalucía, 8TV atd.), které poskytují zprávy o současné andaluské realitě.*“ (Alejandro Peinado).

V **Galicii** jsou nejprodávanější noviny La Voz de Galicia. V elektronické podobě například noviny La Opinión A Coruña. Rádio v galicijštině je například Radio Galega a Radio Galega Música a Son Galicia Radio. Je možné pustit si televizi v galicijštině na kanálu Televisión de Galicia/TVG. TVG má podporovat galicijský jazyk a kulturu. Respondentka Ana Soto potvrzuje, že v Galicii existují regionální knihy, noviny, rozhlas

⁹¹ STRMISKA, M. *Regionální strany a stranické systémy: Španělsko, Itálie, Velká Británie a Severní Irsko*, 1998, s. 90

⁹² STRMISKA, M. *Regionální strany, stranické systémy a teritoriálně politicky – politický pluralismus*, 2005, s. 63-66

a televize, ale ve velmi špatné kvalitě. V roce 1992 byla přijata standardní forma jazyka. Značně vzrostla „gramotnost“ v galicijštině, stejně jako počet periodik, knih a dalších médií.⁹³ „*Máme vlastní autory i knihy v galicijštině. Televizní kanál například TVG a další. V čtecím klubu, ke kterému patřím, je většina čtení v galicijském jazyce.*“ (Eugenia Ferreiro)

5.4. Specifičnost regionu Andalusie a Galicie

Specifičnost a rozdíl mezi regiony Andalusie a Galicie se nejvíce odráží od klimatu, který ovlivňuje každodenní život obyvatel. V případě ekonomiky vnímají obyvatelé Andalusie a Galicie podobné problémy, které trápí celé Španělsko.

Odlišnost **andaluské** historie od té „celo-španělské“ lze spatřit ve třech základních aspektech: v ekonomickém, tzn. v selhání procesu industrializace, který odsunul Andalusii na periferii kapitalistického systému; dále pak v sociální oblasti, oblasti velkých střetů a v politickém směru, který dělá Andalusii jedinečnou právě vznikem andaluského hnutí.⁹⁴ Andalusané díky teplému počasí téměř po celý rok tráví nejvíce času venku. Postávají u baru, nebo jen tak na ulici. Obrázek č. 3 ukazuje klasické odpoledne v Seville.

Obrázek č. 3 – Život na ulici v Seville
Zdroj: vlastní

„Domnívám se, že klíčovým faktorem, který odlišuje Andalusii od ostatních autonomních společenství ve Španělsku je charakter jejich obyvatel. Myslím, že charakter

⁹³ ŠATAVA, Leoš. *Evropská etnika bez států: rozměry asimilace a revitalizace - 23 případů*, 2015, s. 38

⁹⁴ ÁLVAREZ, Rey Leandro; LOPÉZ, Lemus Encarnacion. *Historia de Andalucía Contemporánea*, 1998, s. 60

Andalusanů je do značné míry ovlivněn klimatickými faktory, jako jsou slunečné dny a dobré počasí. Díky tomu jsou tady lidé neustále venku, na ulici, kde se setkávají, mluvíme a navzájem se poznáváme. Také trávíme hodně času na pláži. Vytváříme si vzájemné vztahy mezi sebou a uvolněnou atmosféru. Ze všech těchto důvodů si zachováváme sjednocení a naše tradice, přestože jsou zde nové technologie a sociální sítě. Tradice zde zůstávají zděděné z generace na generaci.“ (Belen de Los Reyes)

Respondent Javier je sice hrdý na to, že je Andalusan, ale pokud jde o hudbu, existuje jen kytara a pokud jde o tanec, existuje jen flamenco. V tomhle případě jsou podle něho Andalusané hodně omezení. V Andalusii je velmi populární sázení – viz obrázek č. 4, ať už jde o sázení na fotbalové zápasy, či koridu a jiné. V restauracích a barech je normální, že se mezi hosty pohybuje člověk, který prodává losy a lidé je velmi rádi nakupují.

Obrázek č. 4 – Sázení v Seville
Zdroj: vlastní

Nejčastější odpovědí, čím je Andalusie oproti ostatním regionům Španělska specifická, byla jazyk, kultura a historie, klima a kvalita života a tím, jak pohodlný život v Andalusii je. „Andaluská populace je na území Andalusie velmi rozptýlená. Venkov má velmi důležitou váhu a to jak ekonomicky, tak i politicky. V tom spočívá jedinečnost

Andalusie, protože například v Barceloně se soustřeďuje 7 z 8 miliónů katalánců. Andalusie je kontinent, ve kterém je velká rozmanitost akcentů, lidí, lesů, hor, pouští, sněhu. Všechny tyto vlastnosti dodávají Andalusii krásu a někdy obtíže na našem území. Andalusie je také velmi solidární země, i přes svoji chudobu. Hrdě vítá tisíce přistěhovalců, kteří každoročně překračují hranice s Afrikou, aby se dostali do Evropy.“ (Alejandro Peinado)

Galicie není cílem turistů, jako jsou ostatní regiony Španělska, ale po svatojakubské cestě (*Camino de Santiago*) zde míří spousta poutníků. Galicie připomíná svou krajinou spíše Irsko a lidé jsou velmi hrdí na keltské tradice a svůj jazyk. „*Myslím, že jsme odlišní především specifickým jazykem, který je stejně starý jako portugalský, kastilský, katalánský. Jazykem, ve kterém je poezie, povídky, středověké písně atd. Máme blíž k Irsku a Portugalsku, než Španělsku v mnoha bodech. Myslím, že je důležité, když se lidé snaží udržet tyto odlišnosti od zbytku Španělska. My se snažíme udržet tradiční hudbu a tance, máme tradiční regionální fiesty oslavující Galicii. Většina z nás chce být součástí Španělska, ale chceme dělat rozdíly s tím, že my jsme Galicijci“ (Ivan)*

V době výzkumu v Galicii probíhal ve městě Santiago de Compostela každoroční festival *Festa de la Ascensión*. Během festivalu probíhají koncerty, divadla, soutěže v tancích a také veletrh hospodářských zvířat. Na obrázku č. 5 je kapela tradičního keltského tance *muiñeira*.

Obrázek č. 5 – Tradiční oblečení, Fiesta de la Ascensión Santiago de Compostela
Zdroj: vlastní

Obyvatelé také milují jídlo a víno, které vnímají jako svátosti svého druhu.⁹⁵ „*Galicie je specifická v naší kultuře, v našem jídle a tradicích. Klademe velký důraz na rodinu, na tradiční festivaly. Jsem velmi pyšný na svoji zemi, myslím, že Galicie je jedinečná, ráj na zemi*“ (David Garcia)

5.4.1. Klima

Španělsko je přímořský stát a pokrývá 84 % Pyrenejského poloostrova.⁹⁶ Značné rozdíly podnebí jsou mezi severem a jihem země. Mezi atlantským západním a středozevní východním pobřežím a i mezi pobřežními a vnitrozemskými oblastmi.

Dle klasifikace W. Köppena se rozlišují na Iberském poloostrově dvě odlišné klimatické oblasti. Sever oblasti od Galicie po Pyreneje patří k oblasti mírně teplého, vlhkého a oceánického podnebí, zatímco jih má subtropické podnebí se suchým a horkým létem a mírnou, ale vlhkou zimou. Srážek ubývá od severu k jihu a většinou i od pobřeží do vnitrozemí. Španělsko, konkrétně Andalusie, patří v Evropě k oblastem s nejdelším trváním slunečního svitu.

Andalusie je nejjihnější částí Španělska a najdou se zde jak pláže, hory, tak pouště a téměř 20 % území pokrývají chráněná území. 300 dní v roce zde svítí slunce a to se odráží i na povaze místních obyvatel. „*Andalusie je specifická kvůli klimatu. Afrika je tak blízko, že jde vidět od města Tarifa. A zároveň je Andalusie svou vzdáleností izolovaná od Evropy.*“ (Óscar Vega) Díky velmi horkému počasí jsou také po celé Andalusii bílé vesnice (*Pueblos Blancos*). Na obrázku č. 6 bílá vesnice Cartajima, nedaleko města Ronda.

---

⁹⁵ BASKETT, S. *Španělsko*, 2013, s. 544

⁹⁶ MONTERO, Justa Carrasco; BERNARDINO, Lourdes Solé. *Realie španělsky mluvících zemí*, 1998, s. 7

Obrázek č. 6 – Pueblo Blanco Cartajima

Zdroj: vlastní

Jde o vesnice, kde jsou domy natřené na bílo, aby byly lépe chráněny před sluncem, jelikož bílá barva odráží sluneční paprsky. Tyto vesnice jsou zpravidla mezi horami, v přírodě a v každé z nich je kostel. Pokud se člověk prochází po jedné z těchto vesnic, má pocit, že je to to pravé Španělsko se svými tradicemi a kulturou, která zde zůstala nezměněna. „*Moji prarodiče bydlí ve vesničce nedaleko Sevilly a berou nás, studenty, kteří studují zde v Seville, jako někoho nad nimi, mají pocit, že jejich názor je oproti nám méněcenný.*“ (Javier) Respondent José Carlos popisuje Andalusii jako jediné místo ve Španělsku, kde roste strom Alcornoque. V lesích je možné tento strom vidět téměř všude. Kůra se odřezává a používá pro výrobu korku a poté znovu doroste.

Galicii ze dvou stran oblévá Atlantický oceán a na mapě působí jako nejdlehlší část Pyrenejského poloostrova. Se svým skalnatým pobřežím a hodně vlhkým podnebím se spíše podobá Irsku.⁹⁷ V Galicii je většinu roku deštivé počasí, ale i přes deštivé počasí je Galicie považována za specifickou hlavně v její přírodě, hezkých a zelených pobřeží. Většina dotazovaných si nedokáže představit život na jihu Španělska kvůli velkému horku. „*Příroda je tady jiná, protože máme pobřeží, hory, velmi zelenou krajinu. Když to porovnáme s jinými kraji na severu Španělska, je to jediný region, který má Atlantický oceán. A v Galicii nalezneme unikátní Kantaberské moře, což je také velmi hezké.*“ (Ivan)

---

⁹⁷ Tamtéž, s. 8

5.4.2. Ekonomika

Španělsko má nejrychlejší růst HDP v Eurozóně a to k roku 2018 3,1 %. V roce 2017 bylo ekonomicky opět na úrovni před krizí v roce 2007. Nezaměstnanost je stále vysoká a to zejména v chudších regionech a u mladé generace. Kvůli nezaměstnanosti je častá migrace do hlavních měst Španělska. Španělsko také patří mezi nejvíce navštěvované státy světa a příjmy z turismu vzrůstají.⁹⁸ „Kvůli hospodářské krizi je hodně znát vliv turistů, kteří si zde v Seville kupují zábavu. Například židovská čtvrť Barrio de Santa Cruz, kdy tady před příchodem turistů nebyly žádné restaurace a obchody se suvenýry, ožila.“ (Victor Salinas)

Andalusie je se svojí rozlohou 87 599 km² druhé největší autonomní společenství Španělska. Nezaměstnanost byla k roku 2017 21,3 %, což je nad úroveň španělského průměru 14,1 %. Hrubý domácí produkt činí 155,21 milion eur, ale dle HDP na obyvatele mají obyvatelé nízkou životní úroveň ve srovnání s ostatními autonomními společenstvími. V roce 2017 dosáhl veřejný dluh 34,26 milionů eur.⁹⁹ „Andalusie potřebuje více finančních prostředků, aby pokračovala ve vzestupu své ekonomiky a sociálního státu. Nejsm spokojen ani s tím, že Evropa nikdy neinvestovala do ekonomického rozvoje této země. Vše, co bylo dosaženo v Andalusii za posledních 40 let, bylo založeno na plánování a rozvoji veřejných institucí a na investicích a realizaci projektů společnosti, jako je sociální ekonomika.“ (Alejandro Peinado)

Respondenti z Andalusie potvrzují, že problém nezaměstnanosti je trápí nejvíc. Je zde málo existujících příležitostí k zaměstnání, spousta lidí dojíždí do hlavních měst Andalusie. „Nechci více autonomie, ale více efektivnosti, účinnosti. V malých vesnicích v Andalusii lidé pracují doma a účtují si peníze bez faktur. Tak to funguje téměř v každé vesnici. Jde o černou ekonomiku, bez faktur, bez prohlášení. Mnoho místních také odešlo za prací do severního Španělska nebo do zahraničí. Je zde málo průmyslu a lidé se živí zemědělstvím nebo turistickým ruchem.“ (José Diego) Respondentka Belen de los Reyes však říká, že podle ní je již Andalusie ekonomicky vyvážená.

Andalusii postihla největší migrace v šedesátých letech, kdy s výjimkou Málagy, kde vzrůstal turistický ruch, opustilo Andalusii až sto tisíc Andalusanů. V letech 1962 až 1973

---

⁹⁸ BusinessInfo.cz. *Španělsko: Souhrnná teritoriální informace* [online]. Madrid, 2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/spanelsko.html>

⁹⁹ Datosmacro. *Andalusía: Economía de las comunidades autónomas* [online]. 2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://datosmacro.expansion.com/ccaa/andalucia>

migrovalo nejvíce lidí do průmyslových oblastí, jako je Katalánsko, nebo Madrid.¹⁰⁰ Respondent Antonio Basallote hodnotí dnešní situaci stejně, jako tu před několika desetiletími. Lidé se stále stěhují do Barcelony nebo Madridu kvůli práci.

„Lidé žijí v jiných regionech Španělska, protože tam našli lepší zaměstnání a lepší platy. Nejvíce se jedná o města Madrid a Barcelonu. Během diktatury byla Andalusie opuštěna a dvě generace musely nejprve emigrovat z politických důvodů (mimo Španělsko) a pak z ekonomických důvodů (do Katalánska, Madridu a Baskicka ve Španělsku nebo do Německa, Francie, Belgie nebo Švýcarska v Evropě). Emigrace byla pro andaluský lid velmi těžká a myslím, že to vysvětluje důvod, proč zde zůstali mnozí lidé, ačkoli občas mají potíže.“ (Alejandro Peinado)

Galicie má rozlohu 29 575 km² a i když to v porovnání s Andalusíí nevypadá, ve srovnání se zbytkem autonomních oblastí může být považována za velkou autonomní oblast. *„Nejsme spokojeni se spojením se zbytkem Španělska. Například když chceme jet do jakékoliv části Španělska, musíme nejdříve do Madridu a pak dál. Chtěli bychom také lepší spojení s Portugalskem. Momentálně je snaha o rychlejší spojení mezi Lugem a Portem. Je škoda, že ve dvacátém století máme tak pomalé spojení. Je to pro nás důležité, protože spojení mezi severem Španělska a Portugalskem je velmi silné v mnoha bodech, jako je práce, kultura atd.“* (Ivan)

Míra nezaměstnanosti činí 12 % a HDP je 60,82 milionů eur. V roce 2017 byl veřejný dluh 11,21 milionů eur.¹⁰¹ *„Ekonomicky není Galicie jeden z nejsilnějších regionů Španělska. Jsme stále velmi zaostalým regionem v průmyslových a technologických otázkách. Chtěl bych, aby moje země více investovala do výzkumu a vývoje tohoto regionu, který by se tím stal moderním a prosperujícím regionem Španělska. Ale nemyslím si, že nedostatek technologického vývoje v Galicii je problém míry autonomie.“* (Elias Ferreiro)

Dle Institutu Gallego de Estadística emigrovalo v roce 2017 do ostatních regionů Španělska 18 380 Galicijců. Nejvíce pak do Madridu a to 4 495, poté do Katalánska 2 468, na Kanárské ostrovy 2 125, také do Andalusie 1 712 a do Valencie 1 250.¹⁰² Statisíce Galicijců žije v jiných Španělských regionech, v zemích Latinské Ameriky nebo

---

¹⁰⁰Atlas de la Historia del Territorio de Andalucía [online]. *Movimientos migratorios*, [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: https://www.juntadeandalucia.es/institutodeestadisticaycartografia/atlasterritorio/at/pdf/10_movimientosmigratorios.pdf

¹⁰¹ Datosmacro. *Galicía: Economía de las comunidades autónomas* [online]. 2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://datosmacro.expansion.com/ccaa/andalucia>

¹⁰² Instituto Gallego de Estadística. *Emigracións segundo lugar de destino*. Ano 2017 [online]. 2018 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

v Evropské unii. „Znám hodně lidí, co se stěhují do Madridu, Barcelony nebo do Baskicka, protože tam mají lepší pracovní příležitosti, než my tady v Galicii.“ (Ivan)

5.5. Specifičnost obyvatel regionu Andalusie a Galicie

V případě Španělska hraje velkou roli první dojem. Je to zejména vystupování a oblečení, na které si Španělé potrpí. Například důležitou maličkostí jsou kvalitní a čisté boty. V případě zpoždění příchodu na domluvenou schůzku jsou Španělé velmi tolerantní. Stejně tak se očekává, že pozdní příchod nebude chápán jako nezdvořilost.¹⁰³ Během ročního pozorování se několikrát stalo, že lidem nebylo umožněno vstoupit do klubu kvůli nevhodnému oblečení.

Lidé v **Andalusii** jsou velmi otevření, upovídaní a přátelští, také extroverti a optimisté. Respondent Aurelio potvrzuje, že jsou více otevření na začátku než na konci přátelství. „Lidé v Andalusii jsou pokorní a příjemní. Pociťujeme silný pocit bratrství a solidarity. Andalusané mají tendenci být naprosto individualističtí, což ale neznamená, že neprožíváme společná dobrodružství. Jsme tvrdě pracující lidé, ale také víme, jak se bavit, jak všechno nadměrně nedramatizovat, jak se smát i sami sobě a užívat si malých potěšení ze života. Rádi trávíme čas na ulici, setkáváme se s lidmi, rádi zpíváme s kytarou, tančíme flamenco a sevillanas. Tenhle způsob života je velmi jižní, velmi andaluský.“ (Alejandro Peinado)

Rádi si užívají slunce a flamenca, života v ulicích, v barech. „Naším cílem je spíše se bavit s přáteli a rodinou, než rozvíjet profesionální kariéru. Jsme uvolnění, veselí, pohostinní. Lidé jsou velmi extrovertní, otevření a když se například potkají v obchodě, kadeřnictví, zeptají se na rodinu, přátele. Jsme také velmi hluční. Každý turista je překvapený tím, jaký je tady hluk.“ (Óscar Vega) Naopak respondent Alex si stěžuje na povahu Andalusanů a říká, že nejsou příliš chytrí a vzdělaní a že Andalusie není místem, kdy by byli lidé moc inteligentní.

Lidé v Andalusii také podporují odlišnost druhých, kdy je například ve městě Sevilla spousta gay barů a festivaly podporující ženské hnutí, jako například Festival de cultura Feminista de la Tribu. Také je zde velmi oblíbená taneční hudba *reggaeton*, která se hraje téměř ve všech klubech po celé Andalusii. Lidé zde rovněž rádi protestují, ať už jde

---

¹⁰³ BusinessInfo.cz. Španělsko: Souhrnná teritoriální informace [online]. Madrid, 2018 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/spanelsko.html>

o ochranu životního prostředí nebo nespokojenost s mírou nezaměstnanosti – viz obrázek č. 7. Respondent z Galicie David Garcia si stěžuje, že galicijští lidé jsou zase až příliš pasivní.

Obrázek č. 7 – Protestující v Seville
Zdroj: vlastní

Během dvacátého století byla **Galicie** charakterizována vysokou úrovní emigrace. Tyto nové migrační toky formovaly španělskou společnost, čímž se stala stále více vícejazyčnou a multikulturní.¹⁰⁴ Galicijci jsou doslova rozptýlení po celém světě. V letech 1836 až 1960 z Galicie odjelo kolem dvou milionů obyvatel hlavně z důvodu hladu a nedostatku půdy. Nejvíce se jich přestěhovalo do Argentiny, kde je dodnes Buenos Aires označována jako největší galicijské město.¹⁰⁵

„Věc, ve které jsme odlišní, je hlavně migrace. Někteří migrují, protože v zahraničí hledají práci, protože jsme byli hodně let velmi chudí. Děláme si v zahraničí přátele, máme tam své příbuzné a nemáme takový strach z neznámého a to nás dělá silnější. Když pojeděš do Latinské Ameriky, jsou tam Španělé nazýváni Gallegos a to jsou právě lidé z Galicie.“
(Ivan)

Galicijci se zpočátku tváří trochu nepřístupně, ale pokud se člověk dostane mezi ně, stává se z toho přátelství navždy. *„Ze začátku je těžké poznat, jak myslíme, jak se cítíme, trvá nám, než se otevřeme, ale když se tak stane, jsme přátelé navždy. V porovnání s lidmi na jihu, kde je jednodušší navázat přátelství hned na začátku. Ale pak jsme si bližší, opravdoví přátelé.“* (Ivan) Mají černý smysl pro humor a rádi si užívají své tradice a jídlo.

¹⁰⁴ HÉLOT, Christine a kol. *Language awareness in multilingual classrooms in Europe: from theory to practice*, 2018

¹⁰⁵ BASKETT, S. *Španělsko*, 2013, s. 544

„*Jsme velkorysí, laskaví a ochotní lidé. Jsme také trochu tvrdohlaví, ale když už se známe, nikdy na nás nezapomenete, protože tato tvrdohlavost patří k naší osobnosti, k naší kultuře*“. (Eugenia Ferreiro). I respondentka Ana Soto potvrzuje, že jsou více vážní a melancholičtější než v jiných regionech. „*Jsme lidé s velmi intenzivními pocity, ale jen málokdy je dáváme najevo. Jsme věrní, říkáme věci s velkou upřímností. Abychom se přiblížili k ostatním lidem, potřebujeme jim věřit*.“ (David García)

5.6. Specifika španělské regionální kultury

Španělsko je rozděleno na oblasti a každá z těchto oblastí má svou specifickou kulturu. Ať už jde o rozdílný jazyk, architekturu, tradice nebo typické jídlo. V následující kapitole jsou představeny jednotlivá specifika obecně ve Španělsku a také rozdíly mezi Andalusií a Galicií. Pro každý region je podstatné a důležité něco jiného, ale obě oblasti jsou na svoji regionální kulturu hrdé.

5.6.1. Náboženství

V současnosti je ve Španělsku k roku 2018 76 % katolíků, 20 % bez vyznání, 1,5 % protestantů, 2 % muslimů a 0,5 % ostatního vyznání.¹⁰⁶ Zajímavé ale je, že praktikujících katolíků je pouze 13,7 %.¹⁰⁷ Respondent José Diego na otázku náboženství odpovídá: „*Ne všichni ve Španělsku jsou věřící a katolíci. Může to tak někomu připadat, například když na svátek Semana Santa jsou všichni lidé v ulicích, ale pro mnohé je to více kultura než náboženství. Když je Semana Santa, je tady jakoby více katolíků, ale mimo Semanu Santu nemají lidé k náboženství vztah. Za vlády Franca bylo povinné být katolíkem, všechny děti měly povinné náboženství. Mnoho dětí vstoupí poprvé do kostela, ale je to zároveň také naposledy*.“

Podle respondenta Alexe jsou tady muslimové diskriminováni a je to velká ostuda. Katolicismus ve Španělsku je jedním ze spojnic jednotného Španělska už od středověku. Náboženství bylo využíváno za Frankova režimu a podstatnou složkou španělské společnosti je dodnes. „*Znám hodně lidí, kteří jsou třeba i katolíci, ale nechodí do kostela*

---

¹⁰⁶ Instituto Nacional de Estadística. *Nacionales, por comunidades autónomas y provincias* [online]. Madrid, 2018 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736177012&menu=resultados&secc=1254736195461&idp=1254734710990

¹⁰⁷ MACHUCA, Pablo. *El número de católicos disminuye un 1,5 % en un año* [online]. 2010 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.publico.es/espana/numero-catolicos-disminuye-ano.html>

a to z důvodu, že Franco ty kostely postavil a oni ani dnes nechtějí toto období nijak podporovat.“ (Ivan)

Nebylo tomu tak ale vždy. Před Frankovou diktaturou v roce 1933 převzala moc pravice, která nastavila mnoho zákonů namířených proti církvi. Následkem toho vzniklo několik levicových povstání a Španělsko zasáhl antikatolicismus a vypuklo několik levicových povstání. V době španělské občanské války bylo v roce 1936 zabito mnoho kněží a řeholních sester. Také byly ničeny kostely, kláštery a znesvěcovány oltáře a hroby. Po vítězství Franca získala církev mnohá privilegia.¹⁰⁸ Dodnes se ale najdou i takové názory, že Francova diktatura byla vlastně správná a po Francově smrti Španělsko „vykročilo cestou destruktivního liberalismu a přizpůsobilo se tak jiným západním zemím.“ Žádný z respondentů názor o dobrých časech Francovy diktatury nesdílel. „Naneštěstí jsou zde stále fašisté, kteří sympatizují s Francem a hodně z nich jsou katolicky zaměřeni. Ale většina na toto období nevzpomíná v dobrém.“ (Antonio Basallote)

Z pozorování běžného života lidí ale vzniká dojem, že Španělé jsou hodně věřící. Například ve městě Sevilla se každou neděli konají průvody městem – viz obrázek č. 8. Lidé nesou oltář se sochou Panny Marie, hrají na hudební nástroje a zpívají modlitby. V podobném stylu se každoročně také slaví Velikonoce (*Semana Santa*). Další jsou také *romerías*, náboženské poutě na poutní místa k uctění památky místních svatých. Mezi *romerías* patří například Virgen del Rocío, nebo Virgen de la Cabeza, které uctívají Pannu Marii.

---

¹⁰⁸ JOHNSON, Paul. *Dějiny 20. století*, 2014

Obrázek č. 8 – Procesí v Seville

Zdroj: vlastní

5.6.2. Jazyk

Hodně Španělů mluví kromě kastilštiny ještě druhým oblastním jazykem. K dalším úředním jazykům patří katalánština, galicijština a baskičtina. Respondent Javier ze Seville uvažuje nad jazyky ve Španělsku: „*My moc nerozumíme Portugalcům, ale oni rozumí nám. Stejně je to v angličtinou, se kterou máme problém, na rozdíl od Portugalců, nebo Galicijců. Mám moc rád portugalštinu a učím se ji, ale Galicijci jí rozumí i bez učení.*“

Lingvisté se shodují v tom, že **andaluština** jazykem není. Z historického hlediska je andaluština odvozená od kastilštiny, je jejím historickým dialektem. Veškeré rysy, kterými se andaluština vyznačuje, se sice jednotlivě objevují i v jiných dialektech, ale v žádném z nich se jich současně nevyskytuje takové množství, jako je tomu v andaluštině. „*S rodinou a přáteli mluvím více s andaluským přízvukem. Každá část Andalusie má také jiný přízvuk. Jinak se mluví v Seville, jinak se mluví v okolí Cádizu.*“ (Aurelio) Také respondent Alejandro Peinado mluví způsobem, jak mluví v oblasti, kde vyrůstal, tzn. v Córdobě. Proto je andaluština pro ostatní mluvčí tak snadno rozpoznatelná.

Andalusané mají také svá specifická slovíčka, výrazy a slovní spojení, které by se daly označit za výhradně andaluské. Například *artista* je člověk, který je velmi pozitivní a velmi atraktivní. Nebo pokud je chobotnice špatně připravená a gumová, říká se jí *ledia de pulpo*. Někteří lingvisté ale tvrdí, že andaluština není dialektem a nazývají ji spíše regionální variantou, či rovnou variantami španělštiny. „*Jsem přesvědčený, že andaluština není jazyk nebo dialekt. Je to jen zvláštní způsob, jak mluvit. Takže já mluvím španělsky*

andaluským způsobem.“ (Carlos Rodríguez) Existují však i Andalusané, kteří usilují o povýšení andaluštiny na úřední jazyk. S těmito tendencemi se můžeme setkat například v programech některých organizací, jako jsou nacionalistické strany Nación Andaluza nebo Partido andalucista.¹⁰⁹

„Většina lidí v Andalusii mluví andaluštinou. Například v Kastilii Leon mluví kastilsky, jejich výslovnost je velmi dobrá, vyslovují dobře celá slova, ale tady v Andalusii slova nedokončujeme, zkracujeme je. Například mám rád, jak mluví lidé v Galicii. Když jste v obchodě v Galicii a ví se, že nejste místní, mluví na vás kastilštinou, ale v Katalánsku ne. V Katalánsku s turisty mluví raději anglicky než kastilsky.“ (José Diego) Respondenti preferují mluvit kastilštinou, ale andaluský přízvuk je hodně znát. Také se shodují na tom, že andaluština není jazyk.

Jazyk v galicijštině má společný status se španělštinou. Z téměř 3 milionů obyvatel je 97 % schopno buď mluvit galicijsky, nebo galicijštině rozumět. Respondentka Ana Soto mluví kastilsky i galicijsky, stejně jako Elias, jelikož jeho matka mluví galicijsky a otec kastilsky, David Garcia pouze galicijsky a Uxía kastilsky. Respondent Ivan mluví kastilsky, ale pravidelně navštěvuje kurzy galicijštiny. *„Jsem velmi spokojená s jazykovými propagačními programy, které existují v naší komunitě, abychom ochránili používání galicijského jazyka. Jsem ale málo spokojená s odmítáním tohoto jazyka a zvyklostí typických pro Galicii částí společnosti.“* (Uxía Moldes)

Ve srovnání se statistickými údaji o sčítání lidu v Katalánsku a Baskicku existuje větší počet galicijsky mluvících v Galicii, než mluvících katalánsky a baskicky v Katalánsku a v Baskicku. *„Obvykle mluvím kastilštinou, mezi kastilštinou a galicijštinou není velký rozdíl. Galicijština je více podobná portugalštině, než španělštině, vyvinuly se ze společného základu, ale rozumíme si navzájem, ať už mluvíme kastilsky nebo galicijsky. Někdy je ale pro nás těžké rozumět andaluštině.“* (Ivan). Ačkoli postoje ke Galicijcům jsou v poslední době příznivější, stále existuje napětí kolem prestiže galicijčiny a španělština je stále vnímána mnoha jazyky jako jazyk dominantních tříd. *„Mluvím oběma jazyky. Když jsem s lidmi, co nerozumí galicijsky, přecházím do španělštiny. Ale myslím v galicijštině, jak mluvené, čtené, tak psané.“* (Eugenia Ferreiro)

---

¹⁰⁹ JIMÉNEZ, Antonio. *El Español Hablado en Andalucía*, 1998, s. 16

V období 1970 až 1980 byla přijata opatření, mezi která patřilo i právo vyučovat nářečným jazykem.¹¹⁰ „Hlavně ve školách ve venkovských oblastech, protože děti mluví jazykem, kterému rozumí z jejich domovů. Proto se zde mluví ve školách galicijsky.“ (David García) Od přechodu Španělska na demokracii v roce 1975 se galicijské iniciativy zaměřené na jazykovou orientaci soustředily na získání postavení a viditelnosti galicijského státu. V primárním a sekundárním vzdělávání byla přidána galicijština jako povinný předmět. Také bylo uzákoněno právo vyučovat nářečným jazykem. „Školy pouze v galicijštině nejsou. Je tady hodně kastilských škol, ačkoliv galicijské byly již představeny, ale jsou placené. S tímto problémem máme stále co dělat.“ (Eugenia Ferreiro). Dle internetových novin Galicia Press však stále 76 % škol vyučuje v kastilštině. Výrazně se zvyšuje počet škol, které připouští úplné vyloučení výuky v galicijštině.¹¹¹ „Většinou jde o školy, kde se mluví jak kastilsky, tak galicijsky. Všichni tady přijímají bilingvismus. Také se samozřejmě vyučuje i v angličtině.“ (Ivan)

5.6.3. Architektura v Andalusii a Galicii

Architektura a umění **Andalusie** (název je podle arabského Al-Andalus) jsou velmi ovlivněny arabskou kulturou. V období let 711-1492 byla tato oblast pod vlivem severní Afriky a muslimové zde postavili ty nejznámější a nejokázalejší stavby. Příkladem je palác Alcázar v Seville, kdy jeho hlavní část vznikla ve 14. století. Mezi prvky paláce patří oblouky z cihel, vodní kanály a zahrady.¹¹² V podobném stylu je postavený také komplex pevností a paláců Alhambra v Granadě. Palác Alhambra v Granadě, který se neustále vylepšoval od devátého století až do konce muslimské kontroly v roce 1492, je jedním z nejlepších příkladů andaluské architektury.¹¹³

Arabská kultura je vidět po celém městě i po více než 500 letech jejich vlády. Její kořeny jsou zde stále v podobě čajoven (*teteríí*) a arabských lázní (*hammamů*).¹¹⁴ Možná je i ochutnávka arabského cukroví v místních cukrárnách. Dalším příkladem velkého muslimského vlivu je mešita v Córdobě nebo například maurský hrad Alcazaba v Malaze. „V našich městech je hodně znát arabský vliv. Historie je klíčová pro Andalusii, zejména

---

¹¹⁰ HÉLOT, Christine a kol. *Language awareness in multilingual classrooms in Europe: from theory to practice*, 2018

¹¹¹ Galicia Press. *El 76 % de los centros de infantil en Galicia imparten sus clases principalmente en castellano* [online]. 2017 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.galiciapress.es/texto-diario/mostrar/592755/diputacion-coruna-difunde-corto-corazon-amorotado-contra-violencia-machista>

¹¹² RUGGLES, D. Fairchild. *Islamic gardens and landscapes*, 2007, s. 152-158

¹¹³ TAKÁCS, Sarolta A. *The modern world*, 2008

¹¹⁴ NOBLE, Isabella a kol. *Andalusie*. 2016, s. 245

dědictví, které zůstává po Maurech, tedy islámské Španělsko. Al Ándalus byla oblast Pyrenejského poloostrova, která byla ve středověku ovládána muslimy. Al Ándalus kromě toho že byl muslimský, byl také židovský a křesťanský, velká civilizace.“ (Antonio Basallote)

Také římská kultura ovlivnila nynější architekturu Andalusie: „*Moji rodiče rekonstruují kostely v Seville a vždy najdou nějaký prvek románské kultury*“ (Juan Roca) Itálica, ležící nedaleko Sevilly, byla prvním římským městem ve Španělsku a dodnes jsou zde k vidění široké ulice a římský amfiteátr. Mezi další římské dědictví patří most Puente Romano v Córdobě, nebo divadlo Teatro Romano v Cádizu.

Je zde znát i křesťanská architektura a například v Seville jsou v ulicích na zdech náboženské obrazy. Po křesťanské *reconquistě* Andalusie byly mnohé z muslimských budov převzaty a využity pro křesťanské účely. Řada andaluských kostelů vznikla přestavbou původních mešit, například v případě té córdobské, která se od té doby nazývá mešita-katedrála. Také mnoho chrámových věží bylo původně minarety.¹¹⁵

V **Galicii** je nejvíce znát keltská kultura, kamenné domy. Pro odlehlost se zde nedostali Maurové. V Galicii jsou k vidění staré římsko-keltské vesnice, kterým se říká *castros*. Ty byly obvykle umístěny ve vyšších polohách, ať už v horách nebo poblíž pobřeží, aby jim příroda poskytla obranu. Tyto osady byly opevněné příkopy a stěnami. Jedna z nejznámějších vesnic je Santa Tecla. Archeologickou zajímavostí jsou sýpky zvané *oreos*. Sýpky jsou postavené ze dřeva nebo kamene a jsou vyvýšené, aby se zabránilo přístupu hlodavců. Slouží pro uskladnění brambor, kukuřice nebo zeleniny. Další zajímavostí je například město Lugo, kde je od dob Římanů dodnes okolo města zachováno římské opevnění.¹¹⁶ Křesťanská éra zde zanechala převážně katedrálu ve městě Santiago de Compostela, která je zároveň cílem svatojakubské cesty.

5.6.4. Tradice a zvyky

Jsou zvyky a tradice, které jsou v trochu obměněné podobě stejné po celém Španělsku a pak ty, co jsou specifické jen v určitém regionu. Siesta patří jednoduše ke Španělsku. Dle serveru The Guardian i tato tradice může jednou skončit. The Guardian uvedl, že podle statistického úřadu Eurostat začíná průměrný den ve Španělsku o hodinu a půl později než

---

¹¹⁵ NOBLE, Isabella a kol. *Andalusie*. 2016, s. 329

¹¹⁶ España es cultura. *Celtic hill forts in Galicia* [online]. 2016 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: http://www.spainisculture.com/en/propuestas_culturales/castros_celtas_de_galicia.html

například ten německý. Pracovní doba, oběd, večere i čas spánku se posouvá. Vše souvisí s klimatem, někdy je kvůli horku nemožné odpoledne pracovat. Většina Španělů pracuje od 8 nebo od 9 od rána do 14 hodin a dále pak od 16 do 20 hodin. Stráví tak v práci velmi mnoho času a proto španělská vláda přemýšlí, že by se tento odpolední odpočinek zrušil.¹¹⁷ „*Lidé ve Španělsku málo spí a stejné je to i v Itálii a Řecku. Možná to dělá množství světla, čerpáme více energie ze slunce, které je zde pořád. Například při slavnosti Feria de Abril spí lidé dvě až tři hodiny denně. Když během tohoto týdne někdo rozbije auto, mechanik nechá opravu až na další týden, protože spal přece tak málo.*“ (José Diego)

Jak uvádí Natalia, postoj k odpolední siestě mají jiný než v Andalusii: „*My tady v Galicii siestu nemáme, asi je to jiným počasím, není tady takové horko jako na jihu. Ale například nemáme otevřené tak dlouho jako oni, až třeba do 23 hodin, ale obchody se zavřou o půl deváté.*“ Ramón zase objasňuje, jak je to se siestou doopravdy: „*Siesta není dvouhodinový spánek, ale malý odpočinek, kdy se natáhneme na pohovku a relaxujeme někde v chládku. Je to velmi prospěšné pro zdraví.*“ Dle zúčastněného pozorování je siesta pro Andalusany důležitá a oblíbená. Od června do konce září je zde odpoledne okolo 40 stupňů celsia a místní obyvatelé žijí hlavně večer, takže je siesta ideální. Španělé, hlavně ti v Andalusii nezačínají noční život dříve než ve 23 hodin. I kluby otevírají nejdříve o půlnoci.

Případ **Andalusie** poukazuje na to, jak prostřednictvím silné kultury a tradice může region svým jednáním využít celý proces ve svůj prospěch a to v souladu s ústavou.¹¹⁸ Mezi andaluské tradice patří korida, flamenco a fotbal, kdy se při každém důležitém zápase lidé sejdou na ulici u hospod a restaurací, ve kterých se promítá zápas, postávají, dívají se dovnitř na televizi a prožívají spolu každý gól.

Jedna z nejsilnějších tradic je korida neboli býčí zápasy, bez které se neobejde žádný větší svátek. Býčí zápasy vznikly v Rondě. Ve škole Real Maestranza de Ronda se mladí šlechtici učili jezdit na koni a trénink spočíval v tom, že býci byli vpuštěni do arény a cvičenci jim měli unikat. Jeden ze šlechticů však spadl z koně a zachránil ho Francisco Romero, když odpoutal pozornost býka.¹¹⁹ José Diego chodí na býčí zápasy pravidelně každý měsíc již mnoho let. Podle něho je to tradice, umělecký projev a býci mají velmi

---

¹¹⁷ BURGÉN, Stephen. *Adios siesta! Is it goodbye to Spain's national nap?* The Guardian [online]. 2016 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/shortcuts/2016/apr/05/adios-siesta-is-it-goodbye-to-spains-national-nap>

¹¹⁸ MORENO, L., TRELLES, C. *Decentralization and welfare reform in Andalusia. Regional and federal studies*, 2005, s. 519–535

¹¹⁹ NOBLE, Isabella a kol. *Andalusie*. 2016, s. 182

dobrý život. Předplácí si časopis, kde jsou vypsané všechny zápasy v Seville plus informace o toreadorech, kteří v zápasech budou vystupovat. Pro Josého je to společenská a velmi oblíbená činnost: „*Pokud není svátek, kdy je zápasů mnohem více, jsou v běžný den tři zápasy, kdy se při každém z těchto zápasů zabijí dva býci. Toreadori jsou většinou velmi mladí. Čím jsou starší, tím je větší šance na toreadorův neúspěch.*“ Ne všichni z Andalusie ale tuto tradici podporují. Čím dál více mladých lidí je proti této tradici. V případě Katalánska byla snaha o zrušení býčích zápasů, ve španělských všeobecných volbách se získalo více než jeden milion hlasů proti koridě. Ústavní soud ale vyhlásil býčí zápasy jako národní dědictví, čímž zrušil zákaz uložený katalánským regionem. Bývalý král Juan Carlos I. se jednou nechal slyšet: „*Den, kdy EU zakáže býčí zápasy, bude zároveň dnem, kdy Španělsko z EU vystoupí.*“¹²⁰ Ochránci za práva zvířat ale dodávají, že o býčí zápasy je stále menší zájem a tato tradice postupně umírá.¹²¹ „*Neměli bychom mít strach změnit staré tradice, které nejsou pozitivní, jako například býčí zápasy.*“ (Jesús Borreguero)

V Andalusii vznikl také tanec flamenco a dnes je jedním z nejvýznamnějších kulturních symbolů Andalusie – viz obrázek č. 9. O tom, kde přesně vzniklo flamenco, vedou spor města Cádiz, Sevilla a Jerez de la Frontera. Jisté ale je, že silné flamencové tradice jsou zejména v provincii Sevilla. Hlavními disciplínami je tanec, zpět, hra na kytaru, tleskání a hra na *cajón*, což je dřevěný nástroj, na kterém hráč sedí. Tématem písní jsou láska, vášeň, radost, smutek, strach, smrt.¹²² Do stylu flamenco se zahrnují taky nábožné žalozpěvy *saetas*, které jsou ke slyšení během Svatého týdne z balkonů nejvyšších pater domů, když kolem kráčí procesí.¹²³ Pro obyvatele Andalusie je tento tanec jedinečné umění. Mezi nejznámější města flamenca patří Sevilla, kde se tanečníci scházejí především v baru La Carbonería nebo ve čtvrti Triana. Mimo flamenco patří mezi andaluské tance také folklórní tanec *sevillanas*, který má svůj název podle města Sevilla. „*Tanec sevillana se tancuje ve dvojici, při tanci je aktivnější žena. Může tancovat žena se ženou, ale nesmí tancovat muž s mužem. Tanec doprovází hra na kastaněty, což je hudební nástroj ze dřeva. Kastaněty se jinak ve flamencu používají jen velmi zřídka.*“ (José Diego)

---

¹²⁰ NOBLE, Isabella a kol. *Andalusie*. 2016, s. 349

¹²¹ BBC NEWS, *Will Spain ever ban bullfighting?* [online]. 2016 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-38063778>

¹²² MONTERO, Justa Carrasco; BERNARDINO, Lourdes Solé. *Realie španělsky mluvících zemí*, 1998, s. 38-39

¹²³ NOBLE, Isabella a kol. *Andalusie*. 2016, s. 339

Obrázek č. 9 - Flamenco Plaza de España Sevilla
Zdroj: vlastní

Od 19. století lze zaznamenat výrazný zájem **Galicijců** o reálné i fiktivní keltské tradice země. Tento zájem pokračoval i ve 20. století, kdy jsou v posledním půlstoletí galicijské kulturní skupiny běžnou součástí pankeltských setkání a festivalů.¹²⁴ „*Věříme hodně na tradice, věříme na věci, na které ostatní lidé ve Španělsku nevěří, jako je magie, čarodějnice a čarodějové.*“ (Ivan) Důležitou tradicí je hudba, která se hraje mimo jiné na dudy známé jako *gaita galega*. Výrazná je ovšem také literatura.¹²⁵ „*Galicie je specifická svou poezií s mnoha spisovateli jako Rosalía de Castro, Castelao, Vicente Risco, Curros Enriques.*“ (Eliás Ferreiro)

Zajímavé je, že respondenti z Galicie nechápu andaluské tradice. Je pro ně těžké pochopit býčí zápasy a dalo by se říct, že flamencu se vysmívají. Uznávají pouze tanec flamenco, ne však samotnou hudbu. Berou tyto tradice za ryze andaluské. „*Nikdy jsem tady koridu neviděl, je tady Plaza de Torros, ale není to zde tak populární. Mnoho lidí nepodporuje tuhle tradici.*“ (Ivan)

---

¹²⁴ ŠATAVA, Leoš. *Evropská etnika bez státu: rozměry asimilace a revitalizace - 23 případů*, 2015, s. 39

¹²⁵ BASKETT, S. *Španělsko*, 2013, s. 544

5.6.5. Andaluské a galicijské svátky

Španělsko je zemí mnoha festivalů a slavností a **Andalusie** není výjimkou. „*Na nový rok oslavujeme dlouho do noci a ráno jdeme vždy na churros s čokoládou, na něco sladkého a pokračujeme dále.*“ (Ramón) Churros jsou na oleji smažené ploché koblížky, které se namáčejí do horké čokolády, či do marmelády – viz obrázek č. 10.

Obrázek č. 10 – Churros s čokoládou Málaga
Zdroj: vlastní

V Cádiz je známý karneval, kdy se město na dva týdny v únoru promění ve velkou přehlídku masek. Během karnevalu zpívají písňe dvanáctičlenné *chirigotas*, které mají ironický a satirický podtext a často naráží na španělské politiky.

Respondent Óscar vysvětluje, že většina svátků je spojena s náboženstvím, jako je například Svatý týden. Ten se slaví po celém světě, ale nikdo ho neprožívá tak jako v Seville. Katolický Svatý týden (*Semana Santa*) se slaví od Květné neděle do Božího hodů Velikonočního. „*Semana Santa se slaví po celém Španělsku, ale každá část nějak jinak. Nejvíce je tento týden proslavený právě v Andalusii.*“ (Alfonso Baztan) Alfonso dále vypráví, že jde spíše o kulturní záležitost než náboženskou, ale lidé tento svátek berou opravdu vážně. Každý den během tohoto týdne se vynášejí *pasos* (výtvarná zpodobnění událostí na motivy utrpení Páně) ze sevillských kostelů do ulic za účasti procesí, které je více než hodinu doprovázejí na cestě do sevillské katedrály. Procesí organizuje více než padesát bratrstev (*hermandades* či *cofradías*). *Pasos* váží okolo 1960 kilogramů a nosí je většinou muži (*costaleros*). I přes obrovskou váhu *pasos* se tito muži pohybují a z celého průvodu se tak stává ještě úžasnější podívaná. V rádiu je pro tento týden speciální program, vysílá se zpěv typický pro *Semanu Santu*. „*Pokud prší, je to velmi špatné znamení. Peníze,*

keré se vyberou, jdou na opravy místních kostelů a kostýmy, které oblékají lidé v průvodu, jsou velmi drahé a tady v Seville prý nejdražší.“ (Victor Salinas)

Například Málaga je proslulá přehlídkou legionářů, kteří nesou sochu ukřižovaného Ježíše Krista. Místní lidé se dělí na ty, co svátek Semana Santa oslavují a vždy se rádi hezky oblečou a sledují procesí a ty co tento týden moc v oblibě nemá. Ulice jsou ucpané a je problémem se dostat z jednoho místa na druhé. Je to velmi zajímavá podívaná, ale je nejlepší držet se mimo centrum. *„Já osobně preferuji Feriu de Abril, je to více oslava a já preferuji zábavu, než být potichu a sledovat kus dřeva.“ (Alex)*

Pro město Sevilla jsou významné Dubnové slavnosti Feria de Abril. Součástí jsou přehlídky jízd na slavnostně vyzdobených koních, býčí zápasy, tančení flamenca na ulicích, plno jídla a pití. Sevillané si pronajímají kočáry, jezdí po městě a slaví. Na okraji města se objeví stanové domečky (*casetas*), ve kterých všechny tyto slavnosti probíhají. Tyto *casetas* jsou ovšem soukromé (pro firmy atd.) a je nemožné se tam bez pozvání dostat. Najdou se ale dva až tři stany, které jsou přístupné pro turisty. Podává se tady nejčastěji pití *rebujito*, to je silné jablkové víno se sodovkou. Také se smaží koblíhy *buñuelos*, které se namáčí do čokolády.

„Celá Feria de Abril se rok od roku mění. Například pití typické pro Ferii de Abril, rebujito, vzniklo až časem, protože se do jablkového vína začala přidávat limonáda značky Sprite. Dříve se víno ničím nemíchalo, ale pro turisty bylo víno moc silné“ (Ramón). Oslavuje se až do rána, pro Sevillany je to nejoblíbenější týden. Pokud se turista nebo člověk, který není Sevillanem, prochází po tomto areálu, má pocit, jako by tam nepatřil. Tato oslava je privátně pro obyvatele Sevilly, ale i tak má své kouzlo. Respondenti ale vysvětlují, že Feria de Abril je hlavně pro bohaté obyvatele Sevilly, kteří rádi předvádí své bohatství. Už jenom typické šaty určené pro tuto slavnost stojí okolo deseti tisíc korun. *„Myslím, že je špatné, že je Feria jen pro Sevillany, v jiných městech je to jiné, například v Malaze, či v městečku Vejer de la Frontera.“ (Miguel)* José Diego objasňuje, jak tomu u Feria de Abril bylo dříve: *„Feria se slaví od roku 1846, to znamená už 150 let. Vznikla hlavně pro obchod, umožňovala výdělek, ne jako teď. Obchodovalo se se vším, například se skotem. Jednalo se o výměnu zboží. Byly tam společnosti z Madridu, Barcelony a dalších měst. Velké casetas jsou pro bydlení, menší jsou na občerstvení a tanec.“*

Pro město Córdoba jsou typické Křížové květnové slavnosti (*Cruces de Mayo*), které spočívají v tom, že se po celém městě rozestaví zhruba tři metry vysoké kříže, které se

zdobí květinami a vyhlašuje se nejhezčí z nich. Poblíž křížů jsou obvykle nabízeny regionální gastronomické speciality.

Na obrázku č. 11 je další andaluská slavnost a tou je El Rocío. Tato slavnost se pořádá každoročně nedaleko města Huelva a všichni lidé se sejdou na náměstí kolem kostela. Od rána čekají na stádo divokých koní, kteří sem proudí při naháňce z národního parku Doñana. Druhý den probíhá trh, kde se někteří koně prodají a zbytek se vypustí zpátky do přírody. Lidé postávají, kouří, jí sladké *churros* a popíjejí typické víno.

Obrázek č. 11 – El Rocío Huelva

Zdroj: vlastní

Nejvíce oslav v **Galicii** je spojených s jídlem, což potvrzují všichni respondenti. Ivan říká, že mají slavnost (fiestu) snad na každé jejich tradiční jídlo, jako je oslava mořských plodů (*Fiesta del marisco*) nebo oslava jejich tradičního jídla *empanady* (*Fiesta de la empanada*). Významnou fiestou v Galicii je svátek svatého Jakuba, kdy se oslavuje patron Galicie a to dne 25. července. V tento den se sleduje karnevalový průvod a jí se hřeбенatky, které jsou symbolem města Santiaga de Compostela.

Respondent Ivan popisuje nejdůležitější svátky: „*Velmi důležitý je San Juan v noci z 23. na 24. června. San Juan (Svatojánská noc) se samozřejmě slaví po celém Španělsku a jinde po světě, ale nejlepší je tady v Galicii, konkrétně v A Coruña. Lidé se sejdou na pláži, grilují maso, popíjejí a čekají na večer. Večer se zapálí hranice ze dřeva, přes kterou se skáče a noc dovrší ohňostroj. Tato noc je magická a zapálení ohně má mnoho symbolik. Má dodat sílu slunci, jelikož během roku zesláblo a také má očistit ode všeho zlého. Jde*

o nejkratší noc roku a příchod léta. Také máme velmi rádi karnevaly a celkově převlékání se do hezkých kostýmů. Rádi si připomínáme románské období. V den karnevalu děti hrají na doma vyrobené bubny, v průvodu jsou různé masky, například tzv. pantalias honí lidi, kteří si neoblékli kostým nebo také maska morena de laza, která se snaží zvedat sukně ženám.“

Mezi další významné svátky patří i Festa de Magosto, kdy se opékají kaštiny a událost Funanchos, kdy se po ukončení sklizně ve známé vinařské oblasti Rías Baixas otevírají domy a připravuje se pohoštění pro kolemjdoucí. Další oslavou sklizně jsou pochody vinařskou oblastí, při kterých se v průvodu hraje na dudy. Druhou nejvýznamnější poutí po pouti do Santiaga de Compostela je pouť do San Andrés de Teixido, traduje se, že toto místo má být podle keltské tradice jakousi bránou k posmrtnému životu. Také zde se jako po celém světě slaví Den mrtvých.

5.6.6. Význam regionální kuchyně na identitu

Jídlo je pro většinu Španělů velmi důležité a zakládají na něm svoji identitu. Jídlu se zde přikládá větší váha, než například ve střední Evropě. Jídlo se zde připravuje jednoduše a prostě.

Charakter **andaluské** kuchyně je formován maurskými vlivy. Maurové zde během dlouhé nadvlády zavedli používání citrusových plodů, exotického koření a pěstování rýže, oliv a mandlí. Andalusie patří do středomořské kuchyně (luštěniny, obiloviny, zelenina, ovoce, maso a olivový olej) s prvky arabsko-islámské kultury. V Andalusii připravují jídlo rádi doma s čerstvými přísadami a jí se hodně smaženého jídla. Andalusie je proslulá po celém Španělsku jako oblast smažených jídel (*zona de los fritos*).

Nejvíce používanou formou jídla v restauracích a barech jsou tzv. *tapas*, tzn. malé porce jídla. Tyto jednohubky představují poloviční porce a dávají se hlavně k alkoholu. Dříve se dávali zadarmo, dnes tomu už tak není. Jen v některých oblastech Andalusie stále ano a to například v Granadě. Na obrázku č. 12 je ukázka těchto porcí *tapas*, jedná se v tomto případě o paellu, rýži, která může být buď zeleninová nebo s masem (na obrázku vlevo), nebo oblíbené krokety (*croquetas*), které mohou být plněné masem či rybou (na obrázku vpravo).

Obrázek č. 12 – Tapas (paella a croquetas)

Zdroj: vlastní

Z Andalusie také pochází světoznámá španělská šunka (*jamón*). Nejžádanější je *jamón ibérico de bellota*, vyráběná z prasat, která se živí výhradně žaludy nebo šunka *jamón serrano*, která postupuje asi roční sušení. Během sezóny býčích zápasů, obvykle od května do září, se v restauracích podává býčí oháňka. Ryby jsou zde oblíbené hlavně smažené (*pescado frito*). Jídlo pocházející z Andalusie je za studena připravovaná rajčatová polévka *gazpacho* nebo její hustější verze *salmorejo*. Rozdílem mezi nimi je i to, že *salmorejo* je připravované pouze z rajčat a obsahuje více česneku, zato do *gazpacha* se přidávají další ingredience, jako třeba okurky. *Gazpacho* a *salmorejo* připravují Andalusané snad ke každé příležitosti, ať už je to piknik v parku nebo večere za horkého počasí. Velmi oblíbené jsou zde smažené ryby v octu (*adobo andaluz de pescado*) a také brambory na spoustu způsobů, třeba brambory s česnekovou majonézou (*patatas alioli*) nebo omeleta z brambor, vajec a cibule (*tortilla de patatas*). Z vín je typické *cherry*, převážně z vesnice Jerez de la Frontera, či *manzanilla*, jablečné a silné bílé víno.¹²⁶ Během léta a vlastně po celý rok si Andalusané dávají k pití velmi často *sangrú* nebo *tinto de verano*. *Tinto de verano* je červené víno s limonádou a *sangría* se vyrábí z červeného vína, cukru, ovoce a trochou brandy.

Snídaně je pro Andalusany příležitostí k setkání s přáteli, ostatně jako každé jejich jídlo. „*Rádi snídáme na ulici, v kavárnách. Nejdříve si doma dáme jen kávu a až později snídání s přáteli. Typickou snídaní je tostada (rozpůlená rozpečená bageta), šunka, rozdrčená rajčata a olivový olej. Já snídám jako většina lidí tady pouze kávu a toust*

---

¹²⁶ TURESPAÑA. *Cocina de Andalucía* [online]. Madrid [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.spain.info/es/quieres/gastronomia/cocina-regional/andalucia/andalucia.html>

s olivovým olejem, toť vše.“ (José Diego) Lidé v Andalusii milují olivový olej a k snídani si jej přidávají vždy.

Význam gastronomie v **Galicii** se projevuje na více než 300 gastronomických festivalech, které se zde konají po celý rok. Galicie má nespočet mořských přístavů a hlavní činností je rybolov.¹²⁷ „Nejdůležitější jsou pro nás mořské plody, jako jsou chobotnice, krabi, škeble, slávky, hřebenatky, nebo percedes. Percedes jsou mořské plody a to velmi drahé, protože proces jejich sběru je velice obtížný a nebezpečný. Také je možné sbírat je jen v některých oblastech v Evropě. Jsou velmi specifické pro Galicii.“ (Ivan) *Pulpo a Feira*, chobotnice posypaná paprikou a zalitá olivovým olejem je typické jídlo na slavnosti patrona provincie Lugo. Na obrázku č. 13 *Pulpo a Feira* se podává s červeným vínem. Galicijci se rádi řídí tím, že v jednoduchosti je krása a používají jen málo ingrediencí k ochucení.

Obrázek č. 13 - Pulpo a Feira, restaurace El Mesón Do Pulpo, Santiago de Compostela
Zdroj: vlastní

Důležité je v Galicii telecí maso a známé jsou také galicijské sýry *tetilla*, *ulloa* a *cebreiro*. Mezi typická jídla patří *empanada*, koláč plněný masem nebo rybou, *tarta de Santiago*, mandlový koláč, který je specifický pro město Santiago de Compostela.

Respondenti připomínají důležitá jídla jejich regionu jako je vařená šunka se salámem chorizo, bramborami a tuřínovými listy (*lacón con grelos*), vepřové maso *churrasco* nebo *raxo*, chléb *artesano*, cizrnová polévka *potaje*, palačinky *filloas*, které se mimo jiné podávají na karnevalových slavnostech, marinované maso *zorza*, které má i svůj

---

¹²⁷ TURESPAÑA. *Cocina de Galicia* [online]. Madrid [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.spain.info/es/quieres/gastronomia/cocina-regional/galicia/galicia.html>

každoroční festival Festa da Zorza. Velmi oblíbeným je zde alkoholický kávový likér (*licor de café*). Uxía popisuje mýtický ohnivý nápoj *queimada*: „*Jde o alkoholický nápoj připravovaný z brandy, podle keltské tradice první doušek vyžene zlé duchy, druhý očistí myšlenky od předsudků a třetí vyvolá v duši vášeň. Nápoj se pije nejčastěji při setkání s rodinou, nebo na Svatojánskou noc. Vaří se na ohni a při vaření se vyslovuje kouzlo. Někdy se také vaří v dýni.*“

5.7. Prolínání španělské a portugalské identity

Kromě významného vlivu Portugalska na Galicii, je patrné, že na sebe Španělsko a Portugalsko v oblasti kultury a jazyka působí i jiných oblastech Pyrenejského poloostrova. Následující část ukáže toto spojení dvou kultur na příkladu města Olivenza s doplněním oblasti Miranda do Douro.

5.7.1. Olivenza

Říká se, že ženy z Olivenzy jsou dcerami Španělska a vnučkami Portugalska a také, že Olivenza je španělské město s portugalským srdcem. Tato oblast, která zahrnuje městečko Olivenza a okolní obce patřila od 13. století Portugalcům. Po porážce v Pomerančové válce patří ale od roku 1801 Španělsku.

Olivenza se nachází v autonomním společenství Extramadura a má něco málo přes deseti tisíc obyvatel. Městečko leží nedaleko hlavního města Extramadury - Badajozu a mezi těmito městy je jen pole a pár zřejmě neobydlených domů. Stejně jako pro okolní regiony je hustota obyvatel nízká. Olivenza také patří mezi bílé vesnice (*Pueblos Blancos*), což jsou bíle obarvené vesnice, které lze vidět po celém Španělsku, zejména v Andalusii. Pro tuto oblast, kde je málo srážek, je typické pěstování obilovin, oliv a vinné révy – viz obrázek č. 14.

Obrázek č. 14 – Zemědělství Olivenza

Zdroj: vlastní

Autorka se ptala respondentů, jestli se považují částečně za Portugalce či je to pro ně dávná historie. Proč se portugalský vliv tak dlouho drží a zda mluví španělsky, portugalsky či místním dialektem oliventino. Také co se zde zachovalo z portugalské kultury a zda jsou zde nějaké národnostní spolky, politické strany či folklorní spolky. Jestli jsou v portugalské knize, noviny a jestli a jaké dodržují portugalské zvyky, tradice a svátky. Zda vláda podporuje portugalské dědictví a zda jsou dotazovaní se současnou situací spokojení.

První respondentkou byla Maria Pilar z městského úřadu cestovního ruchu (*Oficina de Turismo Municipal*). Její rodina je portugalská, ale ona se více cítí jako Španělka. Mluví jak portugalsky, tak španělsky. Dle ní je všechno portugalské, ať už architektura nebo hudba *fado*, což je portugalský hudební styl. Také povaha je spíše portugalská, kdy jsou lidé klidnější a ne tak hluční jako ve Španělsku. Zná dialekt oliventino, který nese španělská i portugalská slova. Co se týká spolků, ví o Kulturním sdružení Além (*Asociación cultural Além*). Tato organizace se snaží o uchování jedinečné sociálně-kulturní identity na území Olivenza, ale zároveň se snaží podporovat soužití se Španělskem. Jejich cílem je také podporovat portugalský jazyk, hudbu, tradice a rozvíjet přátelství s Portugalskem. Dle Pilar ale mladí lidé už portugalsky neumí, jejich spojení je hlavně se Španělskem. V portugalské nejsou noviny ani knihy. Mluví o Svatojánské noci, která je sice i ve Španělsku, ale tady se slaví v portugalském stylu a jde zároveň o kritiku vládní politiky. Zde se nazývá Muñecas de San Juan. To samé se týká Svatého týdne, který se rovněž slaví ve stylu portugalském. Říká, že španělská i extramadurská vláda podporuje

portugalské dědictví. Olivenza je speciální svými písněmi, folklorem a ženami. Myslí si, že jsou součástí Portugalska.

V etnografickém muzeu autorka vyzpovídala Maríi a Ermínii. Ve svých odpovědích se hodně shodly na tom, že Portugalsko je pro ně historie. Portugalský vliv se zde tak dlouho držel, protože je zde stále portugalská architektura. María portugalsky rozumí, ale nemluví, zato Ermínia mluví jak španělsky, tak portugalsky. Z portugalské kultury se udržely zvyky, tradice, svátky. Vláda dle nich podporuje portugalské dědictví a jsou unikátní v tom, že mají dvě kultury. Také jim perfektně vyhovuje, že jsou jak portugalští, tak i španělští. Zmiňují spolek Společnost přátel Olivenzy (*Grupo dos Amigos de Olivença*), který začleňuje Olivenzu zpět do Portugalska. „*Jsou zde portugalské slavnosti, při kterých často hraje folklorní skupina Acetre, která pochází právě z Olivenzy.*“ Ermínia tvrdí, že jsou zde portugalské knihy a noviny, ale ve městě ve stáncích s novinami žádné portugalské noviny neměli a prodavači řekli, že žádné ani nemívají. V městské veřejné knihovně byla literatura anglická, francouzská, německá, ale portugalská ne. Na obrázku č. 15 ukázka francouzské literatury v městské knihovně.

Obrázek č. 15 – Francouzská literatura, městská veřejná knihovna Manuel Pacheco
Zdroj: vlastní

Z asociace Além byl proveden rozhovor s Joaquinem Fuentesem, který je prezidentem asociace a zároveň vyučuje hodiny portugalštiny v domě kultury (*Casa de la cultura de Oliveza*). Považuje se jak za Španěla, tak za Portugalce: „*Já i další lidé v Olivenze máme dvojí občanství. Nemůžeme opomenout, že ze sedmi století, kdy existuje Olivenza, bylo pět století portugalských. Portugalský vliv je znát jak v legendách, tak*

v tradicích, hudbě nebo tanci. Tato možnost volby dvojího občanství je možná jen na území Olivenzy a naše asociace Além občanům při získání dvojího občanství pomáhá. Na rozdíl například od Německa, pro nás proces získání dvojího občanství není nijak složitý. Tohoto privilegia využívají více mladí než staří, protože v tom vidí výhodu při hledání zaměstnání v Portugalsku a portugalsky mluvících zemích.“

Na webové stránce Além Guadiana¹²⁸ je podrobně popsán, co je potřeba udělat pro získání portugalského občanství. O portugalské občanství mohou požádat ti občané, kteří se narodili ve městě Olivenza nebo jsou potomky těch, kteří se zde narodili. Je tedy potřeba pouze rodný list či rodokmen a výpis z rejstříku trestů. To třeba v Německu je podmínkou osm let pobytu v Německu, také výpis z rejstříku trestů, středně pokročilá jazyková vybavenost a získání dostatečného počtu bodů při testu pro získání občanství. Pokud má ovšem zájemce německé předky, může se vyhnout jazykové zkoušce a podmínce osm let pobytu na území Německa.¹²⁹

Olivenza je poslední portugalské teritorium, Joaquin a jeho rodina sice portugalsky mluví a starší lidé také, portugalština ale i přesto umírá. Sdružení Além chce, aby bylo vše v portugalštině (rádio, televize, noviny). Dochází avšak ke změnám, kdy jsou v televizi některé reportáže jen z poloviny v portugalštině nebo jsou v muzeu názvy jen částečně v portugalštině. Olivenza má pro ulice dva názvy – viz obrázek č. 16. Dle Joaquina je a portugalský název pro obyvatele více známý a používaný. Jeho rodina mluví dialektem oliventino a je to jako mluvení se zpěvem, kdy je hodně slov portugalských. Někdy neví, zda se jedná o portugalštinu nebo španělštinu. Například v Brazílii je více možností studovat portugalštinu. V Evropě je hodně příkladů jako je Olivenza, například Gibraltar. Když se někoho zeptá, jak se cítí, spousta lidí odpoví, že jako Španělé, ale pak třeba začnou mluvit portugalsky.

---

¹²⁸ Além Guadiana. *Como naturalizar-se português* [online]. 2012 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://alemguadiana.blogs.sapo.pt/156292.html>

¹²⁹ Germany Visa Information. *How to get German Citizenship?* [online]. 2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.germany-visa.org/german-citizenship/>

Obrázek č. 16 – Dvojjazyčný název ulice
Zdroj: vlastní

Joaquin je se současnou situací spokojený, existují zde dvě kultury, ale vadí mu ignorance některých mladých lidí. Kultura je podle něho jiná, velmi otevřená, mění se a nezáleží, jestli je španělská nebo portugalská. Španělsko je dle něho více rozmanité (jazyk atd.). Roku 1801 se změnila jak mentalita, kultura a jazyk a zůstalo to tak do 20. století. Jeho rodina vlastní pekárnu Dulcería Le Chimenea, kde lze koupit typickou sladkost pro Olivenzu *técula mécula*, která není ani španělská ani portugalská. Mimo festival Muñecas, který má dle něho satirický a humorný charakter, mluví také o festivalu Santa Lucía Mayas, který se slaví na jaře a pochází z doby, kdy Olivenza patřila pod Portugalsko. Nevidí rozdíl mezi španělskou a portugalskou hudbou. I zde mají býčí arénu a koridu, ale na rozdíl od Španělska není býk na konci usmrcený. Situace je stejná jako v Portugalsku, kdy je zabití býka při zápase od roku 1928 zakázáno.¹³⁰

Posledním dotazovaným v Olivenze byl Eduardo, který je důvěrníkem asociace Além. Považuje se jak za Španěla, tak za Portugalce a mluví jak portugalsky, tak španělsky. Myslí si, že důvody, proč se stále udržuje portugalský vliv je hlavně hudba, kuchyně, památky, jazyk, kultura a oslavy. I mladí lidé chtějí mluvit portugalsky. Mluví o symbolu Olivenzy, kterým je strom, jehož vědecký název vychází z keltského slova *quercuez*. Takže je zde keltská kultura, stejně jako v Galicii. Dříve byly knihy a noviny v portugalštině, ale dnes už ne. Za to televize je nejen ve španělštině, ale i v portugalštině. Extramadura podporuje portugalské dědictví, například v červnu se slaví den Portugalska.

---

¹³⁰ BILEFSKY, Dan. *Matador Wins. Bull Dies. The End? Not in Portugal*. The New York Times [online]. 2007 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2007/08/12/world/europe/12portugal.html>

Situace je lepší než před dvaceti lety, ale chtějí ji dále zlepšovat. Situace je bez konfliktů, vyhovuje jim, že mají dvě identity, mají pocit, že se nějak odlišují.

Poslední respondent byl Alejandro, pocházející z Badajozu. Ten věděl o existenci oblasti Olivenza i o jeho hlavním městě Olivenza, ale nevěděl, že předtím oblast spadala pod Portugalsko.

Portugalský vliv je celkově v Olivenze hodně znát. Na otázku, jestli se cítí místní obyvatelé výjimeční, dlouho respondenti přemýšleli a pak vždy řekli, že ano, protože mají dvě národnosti - a to portugalskou a španělskou. Většina z nich už by neuměla mluvit dialektem oliventino, ale portugalsky ano. Vlajky v ulicích nejsou jen španělské, ale i portugalské. Jsou zde restaurace, kde vaří portugalské jídlo. Mezi jídla, která jsou typická pro Portugalsko a která se zde v Olivenze podává, patří například *migas*, což je chleba a olivový olej. Někdy se přidávají sardinky či zelenina a podává se jako snídaně. Další je také portugalská polévka *caldo verde*. V pekárnách jsou v nabídce portugalské koláčky *pastel de nata*. Prakticky všechna architektura ve městě je portugalská, v manuelském stylu. Například kostel Santa Maria Madalena nebo dveře radnice. Vše je také pokryté modro-bílou portugalskou keramikou. Také etnografické muzeum ukazuje život obyvatel předtím, než se oblast stala španělskou.

5.7.2. Miranda do Douro

Dalším příkladem prolínání španělské a portugalské kultury je oblast Miranda do Douro. Jde o oblast ležící na severovýchodě Portugalska při hranicích Španělska. Stejně jako oblast Olivenza, která byla v historii jak portugalská, tak španělská, se Miranda do Douro v letech 1710 až 1762 dostala pod španělskou správu.

Obyvatelé mají dva ústavní jazyky, z toho jeden speciální. Od roku 1999 je místním úředním jazykem mirandština (Mirandés), je také druhým oficiálním jazykem Portugalska. Patří do iberorománské skupiny jazyků a jazykové podskupiny historických leónsko-asturských dialektů. Mirandštinou se také mluví ve španělských provinciích Asturii, Kanrábrii a Kastilii a Leónu. Odhaduje se, že šest tisíc lidí považuje mirandštinu jako svůj rodný jazyk. Tento jazyk může mít ale až patnáct tisíc mluvčích, pokud se počítají i ti, kteří mirandštinu používají jako svůj druhý jazyk naučený během života. V této oblasti se mluví

zároveň i portugalsky a španělsky. Tento jazyk používá spíše starší generace a každý druhý nad šedesát let mluví dobře jazykem Mirandés.¹³¹

Oblast Miranda do Douro byla dlouho izolována od zbytku Portugalska, takže se mimo jazyk odlišuje i kulturně. Hlavním městem oblasti je město Miranda do Douro, kde je v místním muzeu k vidění tradiční kultura. Celá oblast je známá i pro svou kuchyni, například telecím biftekem *posta mirandesa*.

Miranda do Douro si od středověku zachovala malé domy a ulice dlážděné kamenem. Zachovává se zde keltská tradice, kdy skupina mužů, tzv. *pauliteiros de Miranda* tančí tradiční tanec. Jsou oblečení do sukní a tancují při zvuku dud a bubnů. Dalším typickým oděvem je tradiční plášť, který se nazývá *capa de honras* a lidé ho zde stále nosí k důležitým událostem.¹³²

---

¹³¹ MERLAN, Aurelia. *El mirandés: situación sociolingüística de una lengua minoritaria en la zona fronteriza portugués-española*, 2009

¹³² PÉREZ, Leticia. Miranda do Douro, ¿Dónde has estado todo este tiempo?. *Trucosviajeros* [online]. 2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://trucosviajeros.com/es-es/2018/03/que-ver-miranda-do-douro-portugal.html>

6. Závěr

Předkládaná diplomová práce se zabývala regionální španělskou identitou na příkladu Andalusii a Galicie. Prostřednictvím rozhovorů s respondenty a zúčastněného pozorování byly tyto specifické regionální identity více přiblíženy.

V historii několikrát opakovaná přeměna centrální moci na decentrální nám ukazuje, že většina Španělů má silnou regionální identitu a necítí se dobře pod jednotným označením Španěl. Historická hranice regionů se začala vyvíjet před rokem 1492, kdy zde existovala jednotlivá drobná království. Tato království se dokončením *reconquisty* postupně sjednocovala. K úplné centralizaci došlo začátkem 18. století. V období první republiky regiony dostávají vlastní regionální statusy, které se ovšem vytrácejí během občanské války a s vládou Francisca Franca, který dlouhých třicet šest let tvrdě bojoval za jednotné Španělsko. Regionální identita se ale po Francově diktatuře projevila již v plné síle a od roku 1975, kdy se začali současné regiony formovat, již k centralizaci nedošlo.

Další výzkumná otázka byla, jak se míra regionální identity a míra autonomie liší v Andalusii a Galicii. Dle dotazníkového šetření, které provedl španělský statistický portál se z větší části Galicijci a Andalusané cítí být stejnou mírou Španěly a stejně tak příslušníky daného regionu. Stejně odpovídali i respondenti při vlastním výzkumu. Někteří z nich se nechtějí nijak definovat nebo se také považují za Evropany. Míra regionální identity je ale vysoká a to hlavně z hlediska vnímání specifické kultury. Na galicijskou identitu působí také identita portugalská, kdy Galicii pojí s Portugalskem například hudba a pracovní příležitosti.

Regionální identita se zde také projevuje prostřednictvím činnosti národnostních a folklorních spolků. Ty jsou zaměřeny především na místní specifickou kulturu. V Andalusii vznikají spolky tance, zejména flamenca, fotbalové spolky nebo také náboženské spolky, které se nejvíce projevují ve festivalech Feria de Abril a Semana Santa. V případě Galicie jde zase o skupiny, které podporují galicijštinu. Španělsko se skládá z jednotlivých regionů a v každém regionu se setkáme s několika regionálními stranami, zatím ale žádná nedokáže konkurovat Lidové straně a Španělské socialistické dělnické straně.

I přes silnou regionální identitu není v případě Galicie a Andalusie zájem o jejich odtržení od Španělska. Dle respondentů jsou jako celek silnější a přejí si jen větší kulturní

povědomí o jejich odlišnostech vůči zbytku Španělska. Respondenti tvrdí, že si nepřejí samostatnost, protože by to pro ně byla nejistá situace a raději výzvám čelí společně. V případě Katalánska se však nejedná jen o spor o identitu, ale vyhlášením nezávislosti by získali i ekonomicky. Otázkou tedy je, zda se v případě samostatnosti nejedná spíše o ekonomickou stránku, než o věc regionální identity. Zejména mladí lidé podporují Katalánsko, protože chtějí svobodu.

Míra autonomie je v Andalusii a Galicii na stejné úrovni, jelikož patří spolu s Baskickem, Katalánskem a Navarrou mezi autonomní společenství prvního stupně. Jejich kompetence je tedy o něco větší než u zbývajících regionálních oblastí. Úroveň rozhodnutí místní vlády je silnější v Galicii než v Andalusii a to zejména díky galicijštině, která patří mezi oficiálně uznávané jazyky ve Španělsku. Zatímco v případě andaluštiny se jedná o historický dialekt španělštiny, nebo podle některých lingvistů o regionální variantu španělštiny.

Regiony Andalusie a Galicie jsou specifické nejen díky náboženství, jazyku, architektuře, svátkům a jídlu, ale také díky klimatu a ekonomice. Kvůli stále vysoké nezaměstnanost v obou regionech se lidé stěhují do měst, jako je Barcelona nebo Madrid. Ovšem život na venkově, obzvláště v Andalusii, je stále tradiční. Lidé se živí zemědělstvím a situace jim vyhovuje. Galicijci hodně migrují, třebaže svůj region a přírodu milují. A to i zdejší deštivé počasí, které je pro Španělsko tak atypické. Mezi regionální specifika patří také svátky a oslavy. Andalusané mají svátky spojené spíše s náboženstvím. Galicijci zase oslavují keltské svátky spojené s hudbou a jídlem.

Andalusané odkazují na jejich kulturu, tu „pravou“ španělskou. Například flamenco a býčí zápasy. Galicijci na jejich jazyk, na který jsou velmi hrdí a snaží se o jeho revitalizaci. Život je hodně ovlivněný počasím, kdy Andalusané tráví nejraději svůj čas venku na ulici a Galicijci zase rádi chodí do barů a na koncerty. Důležitým faktorem je také poloha těchto dvou regionů Španělska vůči jiným státům Evropy a s tím související jazyková dovednost. Galicijci umí lépe anglicky a portugalsky, než geograficky vzdálenější Andalusané. Andalusané se popisují jako přátelští a otevření lidé, kteří hrdě vítají přistěhovalce. Ale dle nejaktuálnějších výsledků voleb zde zvítězila po mnoha letech politická strana, která chce zabránit pohybu právě nelegálních imigrantů.

Poslední část praktické části se zabývala vzájemným působením portugalské a španělské identity. Výzkum byl proveden v dříve portugalském, dnes španělském městě

Olivenza. Respondenti, se kterými byl proveden na dané téma rozhovor, se díky dvěma kulturám cítí výjimeční a mají možnost dvojího občanství. Dle respondentů je v Olivenze vše portugalské, ať už je to architektura, hudba, svátky nebo jejich povaha, která je klidnější než povaha Španělů. Místní kulturní sdružení Além se snaží zapojit portugalštinu do běžného života. V místním domě kultury pořádají kurzy portugalštiny, muzeum má všechny názvy i v portugalštině a ulice jsou dvojjazyčné. Dialekt oliventino znali všichni respondenti, avšak používá jej už jen starší generace. Dalším příkladem je portugalská oblast, Miranda do Douro. Stejně jako v Olivenze se i zde vystřídala portugalská a španělská vláda. Miranda do Douro je specifická svým úředním jazykem Mirandés, kterým se mluví také ve španělských provinciích Asturii, Kantábrii, Kastilii a Leónu.

Španělsko je tedy decentralizovaný stát, kdy každá část cítí silnou kulturní identitu ke svému regionu. I přesto jsou stále nedořešené záležitosti s centrální vládou, která má v některých otázkách konečné slovo a to se respondentům nelíbí. V současné době je situace v regionech Andalusie a Galicie poměrně klidná bez regionálního napětí a touze po separaci. Andalusie je v mnoha bodech zcela odlišná od Galicie, ale oba regiony jsou se současnou situací spokojeny. Otázkou je, zda se toto vnímání regionální identity Galicijců a Andalusanů časem nezmění jako to bylo v případě Katalánska. Faktem ale zůstává, že Španělé, bez ohledu na to, zda se jedná o Andalusany, Galicijce, nebo obyvatele Valencie, berou život s elánem a nadšením. Horlivě a rádi diskutují na téma identity, kultury, jazyka, ale umí se bavit jako nikdo jiný a optimismus jim zůstává i přes těžké časy.

7. Seznam literatury

7.1. Tištěné zdroje

- ÁLVAREZ, Rey Leandro; LOPÉZ, Lemus Encarnacion (Eds.) *Historia de Andalucía Contemporánea*, Universidad de Huelva: Huelva, 1998. ISBN 9788488751652.
- BASKETT, S. *Španělsko: [turistický průvodce]*. Brno: Jota, 2013. ISBN 978-80-7462-339-4.
- BENEŠ, V., ŠTĚPÁNEK, P. *Španělsko a Španělé*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0358-0.
- BOWIE, Fiona. *Antropologie náboženství*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-378-9.
- CABADA, Ladislav. *Evropa regionů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-163-2.
- ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 3., dopl. Praha: Karolinum. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2001, s. 77. ISBN 80-246-0154-0.
- ČERNÝ, Miroslav. *Homo loquens: vybrané kapitoly z lingvistické antropologie*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2009. ISBN 978-80-7368-646-8.
- DUDÁK, Vladislav; Bořek, NEŠKUDLA a POŠVA, Rudolf. *Encyklopedie světové architektury: od menhiru k dekonstruktivismu*. Praha: Baset, 2000. ISBN 80-862-2308-6.
- ERIKSEN, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností: rozumět identitě*. Praha: Triton, 2007. ISBN 978-80-7254-925-2.
- FŇUKAL, Miloš. *Politická geografie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3900-6.
- GARCÍA-JUANATEY, Ana a kol. Las agencias públicas en España: percepciones sobre autonomía y rendición de cuentas. *Revista Española de Ciencia Política*, Number 43, Issue 3, 2017. DOI: <https://doi.org/10.21308/recp.43.03>
- GIDDENS, Anthony. *Unikající svět: jak globalizace mění náš život*. Přel. (z angl.) J. Ogrocká. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, s. 136. ISBN 80-85850-91-5.
- GLASSNER, Martin; FAHRER, Chuck. *Political geography*. 3rd ed. Hoboken, NJ: Wiley, c2004, s. 123. ISBN 04-713-5266-7.
- HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Kultura a masmédiá v tržních podmínkách. Veřejná podpora a alternativní zdroje financování*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1996. ISBN 80-7079-857-2.

HEJNA, Dalibor. *Náboženství a společnost: věda o náboženství a její historické kořeny*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2427-0.

HÉLOT, Christine a kol. *Language awareness in multilingual classrooms in Europe: from theory to practice*. Boston; Berlin: De Gruyter Mouton, 2018. ISBN 978-1-5015-0132-6.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6.

HEŘMANOVÁ, Eva; CHROMÝ, Pavel. *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-339-3.

HLOUŠEK, Vít; Lubomír KOPEČEK, Lubomír a ŠEDO, Jakub. *Politické systémy*. Brno, 2011. ISBN 978-80-87474-23-5.

HROCH, Miroslav. *Národy nejsou dílem náhody: příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009, s. 315, 45. sv. ISBN 978-80-7419-010-0.

CHALUPA, J. *Španělsko*. Stručná historie států. Praha: Libri, 2010. ISBN 978-80-7277-478-4.

CHROMÝ, Pavel. *Geografie na cestách poznání: sborník příspěvků k šedesátinám Ivana Bičíka*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2003, s. 163-175. ISBN 80-865-6110-0.

JIMÉNEZ, Antonio. *El Español Hablado en Andalucía*. Universidad de Sevilla, 1998, s. 16. ISBN 9788447213214.

JOHNSTON, Larry. *Politics: an introduction to the modern democratic state*. Fourth Edition. North York, Ontario, Canada: University of Toronto Press, 2013. ISBN 978-144-2605-336.

JOHNSON, Paul. *Dějiny 20. století*. V nakl. Leda 2., opr. vyd. Voznice: Leda, 2014. ISBN 978-80-7335-335-3.

KALLABOVÁ, E.; F. POKLUDA. *Vybrané aspekty malých měst ve venkovské krajině*. Hostětín: Venkovská krajina – sborník příspěvků z konference IALE, 2003, s. 57–61, ISBN 80-239-7166-2.

KEATING, Michael. *The new regionalism in Western Europe: Territorial restructuring and political change*. Northampton, Mass.: E. Elgar, 1998. ISBN 978-185-8985-275.

KINGA GÁL. *Minority governance in Europe*. Budapest: Open Society Inst, 2002. ISBN 96-394-1940-0.

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Lidové zvyky: výroční obyčeje z Čech a Moravy*. Praha: Lidové noviny, 2004. ISBN 80-710-6525-0.

LÓPEZ-SANTANA, Mariely. *The new governance of welfare states in the United States and Europe: between decentralization and centralization in the activation era*. Albany: SUNY Press, State University of New York Press, 2015. ISBN 978-143-8454-672.

MERLAN, Aurelia. *El mirandés: situación sociolingüística de una lengua minoritaria en la zona fronteriza portugués-española*. Uviéu: Academia de la Llingua Asturiana, 2009. ISBN 978-848-1684-612.

MOLINA, Manuel Gonzáles; GUZMÁN, Eduardo Sevilla. En los orígenes del nacionalismo Andaluz: reflexiones en torno al proceso fallido de socialización del Andalucismo histórico. *Revista española de investigaciones sociológicas*, 1997, Volume. 40, Issue 3, s. 73-96. ISSN 0210-5233.

MONTERO, Justa Carrasco; BERNARDINO, Lourdes Solé. *Realie španělsky mluvících zemí*. Libro de cultura y civilización española y acercamiento a la realidad hispanoamericana. Praha: Fraus, 1998. ISBN 80-857-8454-8.

MORENO, L., TRELLES, C. Decentralization and welfare reform in Andalusia. *Regional and federal studies*, Volume 15, Issue 4, 2006, s. 519–535. DOI <https://doi.org/10.1080/13597560500230714>

MURPHY, Robert Francis. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studijní texty (Sociologické nakladatelství), 2004. ISBN 80-864-2925-3.

NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*. 2. vyd. Praha: Academia, 2009, s. 624. ISBN 978-80-200-1680-5.

NOBLE, Isabella a kol. *Andalusie*. Praha, 2016. Lonely Planet. ISBN 978-80-256-1761-8.

PAASI, Anssi. The resurgence of the ‘region’ and ‘regional identity’: Theoretical perspectives and empirical observations on regional dynamics in Europe. *Review of international studies*, Volume 35, Issue S1, 2009, s. 121-146. DOI <https://doi.org/10.1017/S0260210509008456>

PALATKOVÁ, Monika. *Marketingový management destinací: strategický a taktický marketing destinace turismu, systém marketingového řízení destinace a jeho financování, řízení kvality v destinaci a informační systém destinace*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3749-2.

PATOČKA, Jiří; HEŘMANOVÁ, Eva. *Lokální a regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-3478.

PIKNEROVÁ, Linda. Formování španělského regionalismu a jeho proměny ve 20. století. *Politická revue*. 2011, roč. 17, č. 2, s. 53-74. ISSN 1211-0353.

- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2097-5.
- RANGER, T. O.; HOBSBAWM, E. J., ed. *The invention of tradition*. Cambridge: Cambridge University Press, 1992. ISBN 05-214-3773-3.
- ROGOZEN-SOLTAR, Mikaela. Al-Andalus in Andalusia: Negotiating Moorish history and regional identity in southern Spain. *Anthropological Quarterly*, Volume 80, Issue 3, 2007, s. 863-886. DOI: 10.1353/scr.2007.0046
- ROTH, Klaus; BRUNNBAUER, Ulf. *Region, Regional Identity and Regionalism in Southeastern Europe*. Germany, 2007. ISBN 978-3643101075.
- RUGGLES, D. Fairchild. *Islamic gardens and landscapes*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2007, s. 152-158. ISBN 978-0-8122-4025-2.
- ŘÍCHOVÁ, Blanka; FIALA, Vlastimil. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*. Praha: Moneta-FM, 2002, s. 616. ISBN 80-900-9658-1.
- ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-348-2.
- SAID, Edward W. *Orientalismus: západní koncepce Orientu*. Praha, 2008. ISBN 978-80-7185-921-5.
- SAFRAN, William; SUÁREZ, Maíz. *Identity and territorial autonomy in plural societies*. Portland, OR: Frank Cass, 2000. ISBN 07-146-8083-4.
- SCHRIJVER, F. *Regionalism after regionalisation: Spain, France and the United Kingdom*. Amsterdam, 2006, s. 88-89. ISBN 9789056294281.
- STRMISKA, M. *Regionální strany a stranické systémy: Španělsko, Itálie, Velká Británie a Severní Irsko*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1998. ISBN 80-859-5932-1.
- STRMISKA, M. *Regionální strany, stranické systémy a teritoriálně politicky – politický pluralismus*. (Brno: AP), 2005. ISBN 80-902652-5-1.
- SWENDEN, Wilfried. *Federalism and regionalism in Western Europe: a comparative and thematic analysis*. New York: Palgrave Macmillan, 2006. ISBN 978-140-3906-274.
- TAKÁCS, Sarolta A. *The modern world*. Armonk, N.Y: M.E. Sharpe, 2008. ISBN 978-076-5680-969.
- SALZMANN, Zdeněk. *Jazyk, kultura a společnost: úvod do lingvistické antropologie*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku AV ČR, 1997. Český lid. ISBN 978-80-8501-001-5.

SOUKUP, Martin. *Terénní výzkum v sociální a kulturní antropologii*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2567-6.

ŠATAVA, Leoš. *Evropská etnika bez státu: rozměry asimilace a revitalizace - 23 případů*. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Filozofická fakulta, 2015. ISBN 978-80-8105-680-2.

ŠATAVA, Leoš. *Národnostní menšiny v Evropě: encyklopedická příručka*. Praha: I. Železný, 1994. ISBN 80-711-6375-9.

THOMPSON, John B. *Média a modernita*. Praha: Karolinum, 2004, s. 220. ISBN 80-246-0652-6.

TYLOR, E. B. *Primitive Culture: Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Art, and Custom*. 2. vyd. Cambridge: Cambridge Univ Pr, 2010. ISBN 978-110-8017-503.

UBIETO ARTETA, Antonio. *Dějiny Španělska*. 3., dopl. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny. Dějiny států, 2007. ISBN 978-80-7106-836-5.

Velký sociologický slovník I, II. Praha: Karolinum, 1996. s. 1627. ISBN 80-7184-164-1, ISBN 80-7184-310-5.

WAIŠOVÁ, Šárka. *Regionální integrační procesy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-232-5.

ZICH, František, ed. *Regionální identita obyvatel v pohraničí: sborník příspěvků z konference "Evropská, národní, či regionální identita?" Praha 2003*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2003. ISBN 80-733-0039-7.

ŽALOUDEK, Karel. *Encyklopedie politiky*. Libri, 1996, s. 170. ISBN 8085983117.

7.2. Internetové zdroje

Além Guadiana. *Como naturalizar-se portugueses* [online]. Olivenza, 2012 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://alemguadiana.blogs.sapo.pt/156292.html>

ALMÉRICO, Gina. *Food and identity: Food studies, cultural, and personal identity* [online]. Journal of International Business and Cultural Studies, 2014 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.645.8411&rep=rep1&type=pdf>

Atlas de la Historia del Territorio de Andalucía [online]. *Movimientos migratorios*, [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: https://www.juntadeandalucia.es/institutodeestadisticaycartografia/atlasterritorio/at/pdf/10_movimientosmigratorios.pdf

BBC NEWS, *Catalan separatists stage mass protest in Barcelona* [online]. Londýn, 2019, [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47268020>

BBC NEWS, *Will Spain ever ban bullfighting?* [online]. 2016 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-38063778>

BENEDIKTER, Thomas. *Territorial autonomy as a means of minority protection and conflict solution in the European experience - An overview and schematic comparison* [online]. The working autonomies in Europe, 2006 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.gfbv.it/3dossier/eu-min/autonomy.html>

BILEFSKY, Dan. *Matador Wins. Bull Dies. The End? Not in Portugal* [online]. The New York Times, 2007 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2007/08/12/world/europe/12portugal.html>

BURGEN, Stephen. *Adios siesta! Is it goodbye to Spain's national nap?* [online]. The Guardian, 2016 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/shortcuts/2016/apr/05/adios-siesta-is-it-goodbye-to-spains-national-nap>

BusinessInfo.cz. *Španělsko: Souhrnná teritoriální informace* [online]. Madrid, 2018 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/spanelsko.html>

Datosmacro. *Andalucía: Economía de las comunidades autónomas* [online]. 2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://datosmacro.expansion.com/ccaa/andalucia>

Datosmacro. *Galicia: Economía de las comunidades autónomas* [online]. 2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://datosmacro.expansion.com/ccaa/andalucia>

DVOŘÁKOVÁ, Monika. *Vztah církve a státu ve Španělsku* [online]. E-polis.cz, 2012. [cit. 2019-03-25]. ISSN 1801-1438. Dostupné z <http://www.e-polis.cz/clanek/vztah-cirkve-a-statu-ve-spanelsku.html>.

ElMundo.es. *La España de las autonomías* [online]. 2005 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: https://www.elmundo.es/especiales/2005/06/espana/estatutos_autonomia/index.html

España es cultura. *Celtic hill forts in Galicia* [online]. 2016 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: http://www.spainisculture.com/en/propuestas_culturales/castros_celtas_de_galicia.html

Galicia Press. *El 76 % de los centros de infantil en Galicia imparten sus clases principalmente en castellano* [online]. 2017 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.galiciapress.es/texto-diario/mostrar/592755/diputacion-coruna-difunde-corto-corazon-amorado-contra-violencia-machista>

Germany Visa Information. *How to get German Citizenship?* [online]. 2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.germany-visa.org/german-citizenship/>

Ideal. *Estos son los 15 partidos que se presentan a las elecciones andaluzas en Granada* [online]. Granada, 2018 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.ideal.es/andalucia/partidos-presentan-elecciones-granada-20181202111219-nt.html>

Instituto Gallego de Estadística. *Emigracións segundo lugar de destino. Ano 2017* [online]. 2018 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>

Instituto Nacional de Estadística. *Nacionales, por comunidades autónomas y provincias* [online]. Madrid, 2018 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736177012&menu=resultados&secc=1254736195461&idp=1254734710990

KOUŘIL, Jan. *Regionální volební systém Španělského království* [online]. E-Polis, 2009 [cit. 2019-02-27]. ISSN 1801-1438. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/regionalni-volebni-system-spanelskeho-kralovstvi.html>

La Opinión A Coruña. *El 82 % de los adultos que vive en Galicia considera el gallego su lengua materna* [online]. Madrid, 2017 [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://www.laopinioncoruna.es/sociedad/2017/12/01/82-adultos-vive-galicia-considera/1241035.html>

MACHUCA, Pablo. *El número de católicos disminuye un 1,5 % en un año* [online]. 2010 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.publico.es/espana/numero-catolicos-disminuye-ano.html>

PÉREZ, Leticia. *Miranda do Douro, ¿Dónde has estado todo este tiempo?* [online]. Trucosviajeros, 2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://trucosviajeros.com/es-es/2018/03/que-ver-miranda-do-douro-portugal.html>

Statista. *Sentimiento de identidad nacional vs. regional en España julio 2015* [online]. 2019 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://es.statista.com/estadisticas/480685/sentimiento-de-identidad-nacional-vs-regional-en-espana/>

TURESPAÑA. *Cocina de Andalucía* [online]. Madrid [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.spain.info/es/que-quieres/gastronomia/cocina-regional/andalucia/andalucia.html>

TURESPAÑA. *Cocina de Galicia* [online]. Madrid [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.spain.info/es/que-quieres/gastronomia/cocina-regional/galicia/galicia.html>

8. Seznam obrázku a tabulek

<i>Tabulka č. 1 – Respondenti – Andalusie</i>	13
<i>Tabulka č. 2 – Respondenti – Galicie</i>	14
<i>Tabulka č. 3 – Respondenti – Olivenza</i>	14
<i>Obrázek č. 1 – Španělská vlajka Zdroj: vlastní</i>	36
<i>Obrázek č. 2 – Vlajky Katalánska a Baskicka, bar Avante, Santiago de Compostela</i>	37
<i>Obrázek č. 3 – Život na ulici v Seville</i>	44
<i>Obrázek č. 4 – Sázení v Seville</i>	45
<i>Obrázek č. 5 – Tradiční oblečení, Fiesta de la Ascensión Santiago de Compostela</i>	46
<i>Obrázek č. 6 – Pueblo Blanco Cartajima</i>	48
<i>Obrázek č. 7 – Protestující v Seville</i>	52
<i>Obrázek č. 8 – Procesí v Seville</i>	55
<i>Obrázek č. 9 - Flamenco Plaza de España Sevilla</i>	61
<i>Obrázek č. 10 – Churros s čokoládou Málaga</i>	62
<i>Obrázek č. 11 – El Rocío Huelva</i>	64
<i>Obrázek č. 12 – Tapas (paella a croquetas)</i>	66
<i>Obrázek č. 13 - Pulpo a Feira, restaurace El Mesón Do Pulpo, Santiago de Compostela</i>	67
<i>Obrázek č. 14 – Zemědělství Olivenza</i>	69
<i>Obrázek č. 15 – Francouzská literatura, městská veřejná knihovna Manuel Pacheco</i>	70
<i>Obrázek č. 16 – Dvojjazyčný název ulice</i>	72

9. Otázky pro respondenty

9.1. Otázky pro respondenty z Andalusie

1. Cítíte se více jako Andalusan nebo Španěl?
2. Mluvíte kastilštinou, nebo andaluštinou?
3. Jak silná je autonomie v Andalusii?
4. Jste spokojení se současnou mírou autonomie?
5. V čem se Andalusie liší od ostatních autonomních oblastí (jazyk, náboženství, historie, kultura)?
6. Jsou zde nějaké národnostní spolky, politické strany, folklorní spolky?
7. Jsou v andaluštině knihy, noviny, rozhlas, televize?
8. V čem je podle Vás Andalusie specifická?
9. Jsou lidé v Andalusii něčím specičtí?
10. Jak byste charakterizoval Andalusana?
11. Jaké jsou typické andaluské zvyky, tradice, svátky a jaká je typická andaluská kuchyně?
12. Jak jste spokojení se současnou situací? S čím jste spokojení a s čím ne?
13. Kdy podle Vás byla situace nejlepší a kdy naopak nejhorší? Proč?

9.2. Otázky pro respondenty z Galicie

1. Cítíte se více jako Galicijec nebo Španěl?
2. Mluvíte kastilštinou, nebo galicijštinou?
3. Jak silná je autonomie v Galicii?
4. Jste spokojení se současnou mírou autonomie?
5. V čem se Galicie liší od ostatních autonomních oblastí (jazyk, náboženství, historie, kultura)?
6. Jsou zde nějaké národnostní spolky, politické strany, folklorní spolky?
7. Jsou v andaluštině knihy, noviny, rozhlas, televize?
8. V čem je podle Vás Galicie specifická?
9. Jsou lidé v Galicii něčím specičtí?
10. Jak byste charakterizoval Galicijce?

11. Jaké jsou typické andaluské zvyky, tradice, svátky a jaká je typická galicijská kuchyně?
12. Jak jste spokojení se současnou situací? S čím jste spokojení a s čím ne?
13. Kdy podle Vás byla situace nejlepší a kdy naopak nejhorší? Proč?

9.3. Otázky pro respondenty z Olivenzy

1. Považujete se stále za Portugalce nebo je to pro Vás dávná historie? Pokud ano, čím se to projevuje?
2. Proč se podle Vás portugalský vliv tak dlouho držel?
3. Mluvíte španělským nebo portugalským jazykem?
4. Co se zde zachovalo z portugalské kultury?
5. Jsou zde nějaké národnostní spolky, politické strany, folklorní spolky?
6. Jsou v portugalské knihy, noviny, rozhlas, televize?
7. Dodržujete nějaké typické portugalské zvyky, tradice, svátky?
8. Podporuje vláda portugalské dědictví?
9. Myslíte si, že jste mimořádní? Pokud ano, tak čím?
10. Jak jste spokojení se současnou situací? S čím jste spokojení a s čím ne?
11. Kdy podle Vás byla situace nejlepší a kdy naopak nejhorší? Proč?